

80% versie Voorbeeldregels bodem omgevingsplan, toelichting, juni 2022

Toelichting op de voorbeeld bodem voor Omgevingsplannen van Gelderse gemeenten

Versie: 80%

Datum: 9 juni 2022

Inhoud

Inleiding	1
Prioritering.....	2
Regels met geometrie	3
Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen	5
Toelichting bij begrip ‘bodemgevoelige locatie’	5
Hoofdstuk 2 Doelen.....	7
Toelichting bij Afdeling 2.1 Doel omgevingsplan	7
Toelichting bij Afdeling 2.2 Verplichte omgevingswaarden.....	7
Toelichting bij Afdeling 2.2 Facultatieve omgevingswaarden.....	7
Hoofdstuk 4 Aanwijzingen in de fysieke leefomgeving.....	8
Afdeling 4.6 Bodem	8
Toelichting bij Artikel 4.6.x1 (aanwijzing en geometrische begrenzing locaties bodemonderzoek)	8
Toelichting bij Artikel 4.6.x2 (aanwijzing en geometrische begrenzing ‘locaties afwijkende waarden’ voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem).....	11
Toelichting bij Artikel 4.6.x3 (aanwijzing en geometrische begrenzing ‘locaties boven de interventiewaarde’)......	12
Toelichting bij Artikel 4.6.x4 (aanwijzing en geometrische begrenzing ‘bodembeheergebied’) ..	12
Toelichting bij Artikel 4.6.x5 (aanwijzing en geometrische begrenzing ‘bodemfunctieklassen’) .	13
Hoofdstuk 5 Activiteiten.....	15
Afdeling 5.1 Inleidende bepalingen.....	15
Afdeling 5.2 Benutten van de fysieke leefomgeving.....	15
§ 5.2.X wijziging van gebruik waardoor een bodemgevoelige locatie ontstaat.....	15
Toelichting bij Artikel 5.2.x1 (toepassingsbereik)	15
Toelichting bij Artikel 5.2.x2 (informatieplicht).....	15
Toelichting bij Artikel 5.2.x3 (specifieke beoordelingsregel voor het wijzigen van het Omgevingsplan of het verlenen van een vergunning voor een Omgevingsplanactiviteit waarbij een bodemgevoelige locatie wordt toegestaan)	16
Toelichting bij Artikel 5.2.x4 in gebruik nemen van een bodemgevoelige locatie als de toelaatbare bodemkwaliteit wordt overschreden	17
Afdeling 5.3 Bouwactiviteiten, aanlegactiviteiten, sloopactiviteiten.....	19
§ 5.3.1 Bouwen.....	19
Toelichting bij Artikel 5.3.x1 (toepassingsbereik)	19
Toelichting bij Artikel 5.3.x2 (bodem: waarden voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem) ...	19

Toelichting bij Artikel 5.3.x3 (aanvraagvereisten omgevingsvergunning bouwen van een bodemgevoelig gebouw)	24
Toelichting bij Artikel 5.3.x4 (bodem: specifieke beoordelingsregels: maatregelen bij overschrijding waarde toelaatbare kwaliteit)	26
Toelichting bij Artikel 5.3.x5 in gebruik nemen bodemgevoelig gebouw op bodemgevoelige locatie	27
Toelichting bij Artikel 5.3.x6 (melding bouwen bodemgevoelig vergunningsvrij gebouw)	29
Toelichting bij Artikel 5.3.x7 (beoordelingsregels bouwen bodemgevoelig vergunningsvrij gebouw)	32
Afdeling 5.4 Milieubelastende activiteiten	32
§ 5.4.x1a Graven in bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde en een bodemvolume van meer dan 25 m ³	32
Toelichting bij artikel 5.4.x1 (gegevens en bescheiden)	33
Toelichting bij artikel 5.4.x2 (voorafgaand bodemonderzoek)	33
§ 5.4.1b Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde en een bodemvolume van ten hoogste 25 m ³	34
Toelichting bij artikel 5.4.x3 (Toepassingsbereik)	34
Toelichting bij artikel 5.4.x4 (Gegevens en bescheiden: voor het begin van de activiteit)	38
Toelichting bij artikel 5.4.x5 (Informeren toezichthouder)	40
Toelichting bij artikel 5.4.x6 (tijdelijke opslag van vrijkomende grond)	42
Toelichting bij artikel 5.4.x7 (gescheiden houden van grond)	43
Toelichting bij artikel 5.4.x8 (milieukundige begeleiding bij nazorg)	43
§ 5.4.x1c Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde en een bodemvolume van meer dan 25 m ³	44
Toelichting bij artikel 5.4.x9 (informeren toezichthouder)	44
Toelichting bij artikel 5.4.x10 (voorafgaand bodemonderzoek)	44
Toelichting bij artikel 5.4.x11 (bodem en afval: tijdelijk uitnemen van grond)	45
§ 5.4.x2a Toepassen van bouwstoffen	47
Toelichting bij artikel 5.4.x12 (meldplicht toepassen AVI bodemmassen, immobilisaten, metaalslakken)	47
§ 5.4.x2b Toepassen van grond of baggerspecie	48
Toelichting bij artikel 5.4.x13 (toepassingsbereik)	48
Toelichting bij artikel 5.4.x14 (Bodemvreemd materiaal)	48
Toelichting bij artikel 5.4.x15 (gebiedspecifiek toetsingskader Nota bodembeheer)	49
Toelichting bij artikel 5.4.x16 (toepassen van grond op zeer bodemgevoelige locaties zoals bedoeld in Hoofdstuk 1)	51

§ 5.4.x3 Saneren van de bodem	51
Toelichting bij artikel 5.4.x18 (toepassingsbereik)	52
Toelichting bij artikel 5.4.x19 (melding: gegevens en bescheiden)	52
Toelichting bij artikel 5.4.x20 (saneringsaanpak: aanbrengen duurzaam aaneengesloten verhardingslaag)	52
Toelichting bij artikel 5.4.x21 (saneringsaanpak: aanbrengen laag grond of baggerspecie)	53
Toelichting bij artikel 5.4.x23 (terugsaneerwaarde)	55
§ 5.4.4 Activiteiten op een locatie met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico	58
Toelichting bij artikel 5.4.x25 (Toepassingsbereik)	58
Toelichting bij artikel 5.4.x26 (Bodem: mitigerende maatregelen)	58
Hoofdstuk 6 Beheer en onderhoud.....	61
Afdeling 6.1 Onderhoud en instandhoudingsverplichtingen	61
§ 6.x.x Nazorg na saneren van de bodem	61
Toelichting bij Artikel 6.x.x1 (Toepassingsbereik)	61
Toelichting bij Artikel 6.x.x2 (Nazorg na afloop van saneren van de bodem).....	61
Annex 1 – Werkgroep Omgevingsplan bodemregels.....	63

Inleiding

De Omgevingswet geeft de landelijke kaders voor het beleid voor bodembeheer, maar daarin mogen gemeenten op een aantal punten afwijken. De bedoeling is dat de gemeenten daarmee de mogelijkheid hebben om het bodembeleid in lijn te brengen met de lokale situatie en ambities ten aanzien van de bodemkwaliteit. Men kan aanvullende eisen opnemen of juist regels versoepelen. Deze regels worden door de gemeenten in hun Omgevingsplan opgenomen. Het Omgevingsplan is een nieuw en verplicht instrument onder de Omgevingswet. Het plan bevat alle algemene regels van de gemeente voor de fysieke leefomgeving. In het casco Omgevingsplan van VNG¹ wordt een voorbeeld gegeven van hoe de juridische regels in het omgevingsplan opgenomen kunnen worden. Aangenomen wordt dat gemeenten hun Omgevingsplan op basis van dit casco opstellen. De bodemregels kunnen op specifieke plekken in het casco Omgevingsplan worden opgenomen.

In het Gelders Ondergrond Overleg (GOO) is uitgesproken dat er behoefte is om het bodembeheer van de Gelderse gemeenten zoveel mogelijk op uniforme wijze vorm te geven, waar nodig en wenselijk kan nog maatwerk worden opgenomen in het beleid. In opdracht van het GOO zijn daarom door de Werkgroep Omgevingsplan bodemregels² de volgende documenten opgesteld:

- Casco omgevingsplan Bodemregels
- Toelichting op het Casco omgevingsplan Bodemregels.

Deze documenten zijn opgesteld met als doel de adviseurs en beleidsmedewerkers van de Gelderse gemeenten te ondersteunen en te helpen in hun advisering over het opnemen van bodemregels in het eigen Omgevingsplan. Het Gelders casco is niet bedoeld voor aanvulling van het Omgevingsplan met ander (niet-bodemgerelateerde) beleid. Hiervoor zijn andere tools beschikbaar³.

In het casco Omgevingsplan Gelderse gemeenten⁴ zijn voorbeeldregels voor bodembeleid opgenomen, op basis van inhoudelijke afweging door de Gelderse bodemdeskundigen die hebben deelgenomen in de werkgroep. Zij hebben bij hun afweging ook rekening gehouden met regionale en lokale ambities voor duurzaam bodembeheer. De voorbeeldregels die in het casco zijn opgenomen, geven doorgaans een bandbreedte aan waarbinnen de gemeente kan kiezen voor het volgen van de landelijke aanpak (geen lokale aanvullende regels) of een strengere of een minder strenge aanpak. In de tekst voor het Gelders Casco omgevingsplan is dit aangeduid met kleuren, zoals dat ook is gedaan in de staalkaarten die het programma 'Samen de diepte in' als voorbeelden beschikbaar heeft gesteld.

Teksten met een **groene achtergrondkleur** stellen extra maatregelen of strenger waarden bovenop de rijksregels. Deze hebben als doel om meer nadruk te leggen op bescherming van gezondheid en natuurwaarden of om vooraf extra gegevens of bodemonderzoek te vragen voor een goede beoordeling van de geplande activiteit.

Teksten met een **oranje achtergrondkleur** introduceren minder strenge maatregelen of minder strenge waarden dan de landelijke beleidslijn. Deze variant is bedoeld voor gemeenten die de nadruk

¹ Casco omgevingsplan van VNG kunt u hier vinden: <https://vng.nl/publicaties/het-casco-voor-het-omgevingsplan>

² In Annex 1 vind u een toelichting op deze werkgroep

³ Het programma 'Aan de slag met de Omgevingswet' stelt hiervoor verschillende tools beschikbaar, zie de website: <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/ondersteuning/voorbeelden-tools/staalkaarten-casco-omgevingsplan/>

⁴ In de tekst wordt de term 'het casco' gebruikt als aanduiding van het casco Omgevingsplan Gelderse gemeenten

leggen op benutting, ruimtelijke ontwikkeling of vermindering van regeldruk voor bedrijven en waarvoor de rijksregels daartoe onvoldoende ruimte bieden.

In dit document bespreken we bij elke aangeboden voorbeeldregel de verschillen ten opzichte van het landelijk beleid en de impact op de lokale bodemkwaliteit. We geven een **inhoudelijke onderbouwing** op de voorbeeldregels, deze ondersteunen gemeenten bij hun eigen afweging. Daarnaast hebben we een toelichting opgesteld die gemeenten kunnen gebruiken als toelichting op de beleidsregels in hun Omgevingsplan. Deze toelichting is in de tekst aangeduid met het kopje **Toelichting beleidsregels**. Omdat deze toelichting afhankelijk is van de keuzes die zijn gemaakt in het beleid, moeten gemeenten deze teksten nog verder aanvullen. In de tekst is met gebruik van de haakjes << en >> aangegeven op welke plek in ieder geval nog lokale invulling nodig is. Gemeenten zijn niet verplicht deze toelichting op te nemen en kunnen ook een eigen toelichting bij het Omgevingsplan schrijven.

Prioritering

Zodra de Omgevingswet in werking treedt gelden er nieuwe regels. Dan treedt ook het tijdelijk Omgevingsplan in werking. Het tijdelijk Omgevingsplan bevat de regels uit vervallen instrumenten en de bruidsschat. Daaronder vallen ook de kaarten die samen de Bodemkwaliteitskaart vormen (Functieklassenkaart, Ontgravingskaart en Toepassingskaart).

Een groot deel van de regels die in het Gelders Casco worden voorgesteld, wordt niet automatisch in het tijdelijk Omgevingsplan opgenomen. Gemeenten hebben tot 2029 om de regels die zij uit het Casco willen overnemen in hun nieuwe Omgevingsplan op te nemen.

In een aantal gevallen wordt geadviseerd om deze regels al voor het in werking treden van de Omgevingswet in het Omgevingsplan op te nemen. Dat betreft nieuwe regels die een extra bescherming bieden of bestaande regels die nu ook al zijn vastgesteld als lokaal beleid, maar niet in het Bal of de bruidsschat zijn opgenomen. Voor andere onderdelen, waarvan de beleidskeuze binnen de eigen organisatie nog gemaakt moet worden, is nog voldoende gelegenheid om deze regels voor 2029 af te stemmen.

Er is daarom in de GOO werkgroep een prioritering besproken voor elk artikel. Geadviseerd wordt om de onderstaande artikelen met prioriteit in het Omgevingsplan op te nemen:

Artikel/Hoofdstuk opnemen met prioriteit	Voorwaarde voor opname met prioriteit
Hfd 1 aanwijzen extra bodemgevoelige locaties	
Artikel 4.6.x1	Alleen als er al bestaand lokaal beleid is vastgesteld, of als model bouwverordening van VNG is overgenomen (met daarin vrijstellingen voor onderzoek)
Artikel 4.6.x2	Als artikel 5.3.x2 wordt opgenomen
Artikel 4.6.x3	Als paragraaf 5.4.1b wordt opgenomen
Artikel 4.6.x5	De bodemkwaliteitskaart wordt automatisch onderdeel van het tijdelijk omgevingsplan, maar de gebieden moeten wel worden aangewezen in het omgevingsplan.
Paragraaf 5.2.x	Deze geeft invulling aan het principe van evenwichtige toedeling van functies. Het borgt de voortzetting van de huidige wijze van toetsing bij bestemmingsplanwijziging

Artikel/Hoofdstuk opnemen met prioriteit	Voorwaarde voor opname met prioriteit
Paragraaf 5.3.1	Als het bestaand beleid is kan prioriteit worden gegeven. Anders moet tijd worden genomen voor een goede afweging van de beleidskeuze.
Artikel 5.3.x3	Als het bestaand beleid is kan prioriteit worden gegeven.
Artikel 5.3.x4	Als het bestaand beleid is (in de Nota is een vrijstelling opgenomen) kan prioriteit worden gegeven.
Artikel 5.3.x5	Als het bestaand beleid is (in de Nota is een vrijstelling opgenomen) kan prioriteit worden gegeven.
Artikel 5.3.x6	Er is geen standaard beleid onder de Omgevingswet, huidige werkwijze zou anders vervallen
Artikel 5.3.x7	Zelfde prioriteit geven als de artikelen waarnaar verwezen wordt
Artikel 5.4.x2	Er is geen standaard beleid onder de Omgevingswet, huidige werkwijze zou anders vervallen
Artikel 5.4.x3 lid 1c	Als locaties zijn aangewezen in het genoemde artikel dan dit lid opnemen met dezelfde prioriteit
Artikel 5.4.x5	Wenselijk om dit z.s.m. als nieuw beleid vast te leggen
Artikel 5.4.x7	Als het bestaand beleid is kan prioriteit worden gegeven
Artikel 5.4.x9	Zelfde prioritering als artikel 5.4.x5 aanhouden
Artikel 5.4.x10	Alleen prioriteit geven als men dit nieuw beleid z.s.m. wil doorvoeren
Artikel 5.4.x12	Alleen prioriteit geven als men dit nieuw beleid z.s.m. wil doorvoeren
Artikel 5.4.x15	Minimaal één van de opties met prioriteit opnemen zodat gebiedspecifiek toetsingskader is vastgelegd
Artikel 5.4.x16	Als het bestaand beleid is kan prioriteit worden gegeven
Artikel 5.4.x18	Zelfde prioriteit geven als de artikelen die in paragraaf 5.4.x3 worden opgenomen
Artikel 5.4.x19	Alleen prioriteit geven als men dit nieuw beleid z.s.m. wil doorvoeren
Artikel 5.4.x20	Alleen prioriteit geven als men dit nieuw beleid z.s.m. wil doorvoeren
Artikel 5.4.x20	Zelfde prioriteit geven als de artikelen die in paragraaf 5.4.x3 worden opgenomen
Artikel 5.4.x23	Als het bestaand beleid is kan prioriteit worden gegeven.

Regels met geometrie

In het Casco wordt meerdere malen een regel voorgeschreven die alleen op specifieke locaties of gebieden binnen de gemeente van toepassing is. Indien nodig worden deze gebieden of locaties aangewezen in het Omgevingsplan (zie hoofdstuk 1 en de artikelen van Afdeling 4.6).

Gemeenten moeten bij het aanleveren van regels aan het Omgevingsloket opgeven voor welke locaties of gebieden de regels van toepassing zijn. Dit gaat op basis van een weergave in een digitale kaart. Voor de aanlevering aan het Omgevingsloket wordt geadviseerd om – indien mogelijk - bij de aanwijzing van bijzondere locaties in het omgevingsplan, steeds een digitale kaart op te stellen die aangeeft waar deze aanwijzing van toepassing is binnen de betreffende gemeente. Als geen kaart aangeleverd kan worden zal de regel in het Omgevingsloket standaard als aandachtspunt benoemd worden binnen het hele grondgebied van de gemeente.

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

In dit hoofdstuk worden de termen en definities die worden gebruikt in het Omgevingsplan toegelicht. Daarmee borgen we dat de begripsbepalingen duidelijk zijn en iedereen begrijpt voor welke situaties de regels zijn bedoeld.

Toelichting bij begrip 'bodemgevoelige locatie'

Voor bodem is een het begrippen 'bodemgevoelige locatie' nader aangevuld. Het gaat om de beschrijving van 'bodemgevoelige locatie' zoals die wordt gebruikt in de lokale regels.

bodemgevoelige locatie: bodemgevoelige locatie als bedoeld in artikel 5.89h van het Besluit kwaliteit leefomgeving

Indien gewenst wordt de in Hoofdstuk 1 van het casco omschreven definitie van Bodemgevoelige locatie uitgebreid met een aantal vormen van gebruik waarbij mensen - meer dan gebruikelijk - rechtstreeks contact hebben met de bodem. Bijvoorbeeld omdat er jonge kinderen spelen of omdat er groenten en fruit verbouwd wordt voor persoonlijk gebruik. Op deze locaties is het aannemelijk dat er door het type gebruik meer contact is met de bodem en daarmee ook mogelijk meer risico's voor de mens kunnen optreden als de bodemkwaliteit afwijkt van de achtergrondwaarden. Om die reden kan het wenselijk zijn om extra regels op te nemen bij bouwen, toepassen, graven of saneren op deze locaties.

Onderbouwing aanwijzen bodemgevoelige locatie:

De volgende gebruiksfuncties worden optioneel voorgesteld als bodemgevoelige locatie:

- Onverharde kinderspeelplaats, onderbouwing keuze: specifiek op onverharde speelterreinen of speelplaatsen bij kinderopvang of kleuterscholen, kunnen kinderen makkelijk in contact komen met de bodem door spelen en/of graven. Daarbij kunnen zij - meer dan gebruikelijk - bodemdeeltjes inademen of inslikken.
- Onverharde terreindelen campings, onderbouwing keuze: specifiek op onverharde terreinen kunnen kinderen makkelijk in contact komen met de bodem door spelen en/of graven. Daarbij kunnen zij - meer dan gebruikelijk - bodemdeeltjes inademen of inslikken.
- Moestuincomplex, onderbouwing keuze: In sommige gevallen zullen mensen die zelf een moestuin of volkstuin onderhouden meer gewas uit eigen tuin eten dan in de normenkaders is aangenomen. Daardoor worden zij mogelijk blootgesteld aan ongewenst risico.

Toelichting beleidsregels bij Hoofdstuk 1: Begripsdefinitie 'Bodemgevoelige locatie'

Mens en milieu kunnen bij sommige typen gebruik van de bodem worden blootgesteld aan bodemverontreiniging. Dit risico is meegewogen in de normstelling voor de bodemkwaliteit. Er zijn echter bijzondere situaties waarbij we met deze algemene normstelling de risico's onvoldoende kunnen beheersen.

Specifiek voor lood in de bovengrond is in de afgelopen jaren bekend geworden dat blootstelling aan verhoogde gehalten lood kan leiden tot IQ punten verlies bij jonge kinderen. Het algemene normenkader voor bodemkwaliteit houdt onvoldoende rekening met dit risico.

*Het begrip bodemgevoelige locatie is uitgebreid met <<drie>> extra gebruiksfuncties van de bodem . Van deze gebruiksfuncties wordt verwacht dat jonge kinderen daar in aanraking komen met de bodem. Op deze locaties is het aannemelijk dat er door het type gebruik meer contact is met de bodem en daarmee ook mogelijk meer risico's voor de mens kunnen optreden als de bodemkwaliteit afwijkt van de achtergrondwaarden.
Op bodemgevoelige locaties gelden strengere regels ten aanzien van bodemkwaliteit en toegestane activiteiten.*

Hoofdstuk 2 Doelen

De maatschappelijke doelen van de Omgevingswet (duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van Nederland en de verbetering van het leefmilieu) zijn sowieso van kracht, daarnaast kunnen lokale of regionale doelen opgenomen worden in dit hoofdstuk.

Door eigen doelen op te nemen in dit hoofdstuk geef je meer richting aan de afwegingsruimte in de regels en een motivering voor het stellen van regels in het Omgevingsplan.

Toelichting bij Afdeling 2.1 Doel omgevingsplan

De gemeente heeft hier de mogelijkheid om een specifieke doelstelling te formuleren voor (een deel van) het gemeentelijke grondgebied. Hierbij kan de Omgevingsvisie worden gebruikt als basis. Het gaat hier om algehele, integrale, gebiedsambities, bodem vormt daar een (klein) onderdeel van. Om die reden zijn in het casco geen voorbeeldregels specifiek voor bodem opgenomen in deze afdeling.

Toelichting bij Afdeling 2.2 Verplichte omgevingswaarden

Voor bodem zijn er geen verplichte omgevingswaarden.

Toelichting bij Afdeling 2.2 Facultatieve omgevingswaarden

Voor bodem kan het meerwaarde hebben een facultatieve omgevingswaarde te beschrijven. De gedachte is dat aan de hand van een omgevingswaarde gemonitord kan worden of doelen voor de leefomgeving (zoals in afdeling 2.1 opgenomen) worden bereikt.

Veel gemeenten hebben het bodembeleid momenteel ingericht op stand-still op gebiedsniveau. Daarmee wordt de huidige kwaliteit van de bodem binnen het gebied geborgd. Het kan een ambitie zijn om toe te werken naar een verbetering van de bodemkwaliteit op gebiedsniveau. Deze ambitie kan concreet worden gemaakt via het vaststellen van een omgevingswaarde voor bodem. Op korte termijn voorzien we niet dat gemeenten zo'n omgevingswaarde willen opstellen. Als een omgevingswaarde voor bodem wordt opgenomen, hoort daar ook een programma bij waarin wordt beschreven hoe de gemeente deze waarde gaat realiseren, monitoren en evalueren. De afweging van omgevingswaarden en invulling van een Programma verbetering bodemkwaliteit kan t.z.t. in GOO verband worden opgepakt.

Hoofdstuk 4 Aanwijzingen in de fysieke leefomgeving

Dit hoofdstuk van het casco wijst gebieden binnen de fysieke leefomgeving aan die binnen de werkingssfeer vallen van regels die in latere hoofdstukken van het casco Omgevingsplan zijn beschreven. De aanwijzing moet duidelijk maken welke delen van de fysieke leefomgeving bedoeld zijn. Het gaat om gebieden en locaties die, zonder deze aanwijzing, niet bestaan in de juridische context van het Omgevingsplan.

Er is een aantal standaard gebieden dat hier aangewezen kan worden, ten behoeve van regelgeving buiten het bodemwerkveld, zoals bebouwde kom, ontwikkelingslocaties, enzovoort.

Afdeling 4.6 Bodem

Hoofdstuk 4 van het Casco bevat een aantal standaard afdelingen waarin gebieden worden aangewezen, zoals bebouwde kom en cultureel erfgoed. Daarnaast kunnen afdelingen worden toegevoegd om extra gebieden aan te wijzen die niet op zichzelf gedefinieerd kunnen worden. Daarvoor moet een afdeling Bodem worden toegevoegd aan het Omgevingsplan. In onderstaande tekst gaan we in op de artikelen die hierin opgenomen kunnen worden. Afhankelijk van de nummering van de afdeling (in dit voorbeeld Afdeling 4.6) verandert de nummering van de paragrafen bij deze afdeling in het Omgevingsplan. We lichten daarom toe op basis van nog te nummeren artikelen (4.6.x1, 4.6.x2, enzovoort) waarbij x en x2 staan voor een nog op te nemen volgnummer van het artikel.

Toelichting bij Artikel 4.6.x1 (aanwijzing en geometrische begrenzing locaties bodemonderzoek)

In deze paragraaf wordt aangegeven voor welke locaties er aanvullende eisen gelden, of versoepeling van de eisen van toepassing is, die betrekking hebben op de situaties waarin bodemonderzoek nodig is als onderbouwing bij een melding of vergunningsaanvraag. Deze eisen staan opgesomd in paragraaf 5.2.2. van het Besluit activiteiten leefomgeving (artikel 5.7b). Onder bodemonderzoek wordt in ieder geval verstaan een vooronderzoek volgens NEN 5725 en een verkennend bodemonderzoek volgens NEN 5740. Als in het verkennend onderzoek verhoogde gehalten van stoffen zijn aangetoond, dan kan meer onderzoek nodig blijken.

Ook onder de vorige wetgeving was het zo dat de gemeente kon besluiten om in specifieke situaties minder strenge eisen te stellen. Zo gebruikten veel gemeenten een vrijstelling voor bodemonderzoek bij bouwvergunningen op onverdachte locaties die binnen een vastgestelde bodemkwaliteitskaart liggen. De bodemkwaliteitskaart was dan voldoende bewijs van de kwaliteit van de bodem. In andere gevallen konden gemeenten strengere eisen stellen, zoals de eis om in diffuus verontreinigde gebieden standaard een verkennend bodemonderzoek uit te voeren.

Binnen Gelderland zijn drie specifieke situaties onderscheiden waarbij de gemeente een vrijstelling kan geven voor bodemonderzoek of juist een verkennend bodemonderzoek kan eisen. Eén of meerdere van deze opties kunnen worden opgenomen in het omgevingsplan als maatwerkregel. Dat kan door in dit artikel locaties aan te wijzen waarop deze regels van toepassing zijn. Onderstaand wordt toegelicht welke opties worden voorgesteld en waarom.

Optie 1 'locaties uitgebreid bodemonderzoek'

Voor deze locaties moet altijd een verkennend bodemonderzoek volgens NEN 5740 worden verstrekt, ongeacht de resultaten van het vooronderzoek. Vanzelfsprekend moet dit verkennend bodemonderzoek ook rekening houden met de resultaten uit het vooronderzoek.

Onderbouwing aanwijzen locaties uitgebreid bodemonderzoek:

Dit is een aanvulling op de standaard, en strenger dan de algemene regels voorschrijven. Op locaties waar uit het vooronderzoek is gebleken dat er een verdenking bestaat van de aanwezigheid van een puntbron van verontreiniging van de bodem moet standaard een verkennend bodemonderzoek worden uitgevoerd. Er zijn echter situaties denkbaar waarbij in het vooronderzoek geen verdachte bedrijfsactiviteiten zijn gevonden, maar bijvoorbeeld wel bekend is dat de bodemkwaliteit sterk varieert of lokaal sterk verhoogde gehalten kan bevatten zonder duidelijk aanwijsbare puntbron of oorzaak. Voor die situaties is deze optie bedoeld. Door toch een verkennend bodemonderzoek te eisen kan men met meer zekerheid een conclusie trekken over de bodemkwaliteit op de locatie. Deze optie is geschikt voor gebieden binnen de gemeente waar de bodemkwaliteit sterk varieert. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de bodemkwaliteitszones met een sterke heterogeniteit. Of locaties waar lood mogelijk verhoogd voorkomt in de bodem en waar - als gevolg van het type bodemgebruik - kans is op ongewenste blootstelling van jonge kinderen aan te hoge loodgehalten. Onderzoek van onder meer RIVM en de GGD heeft aangetoond dat jonge kinderen nadelige effecten kunnen hebben van blootstelling aan lood, ook bij gehalten van lood in de bodem die lager zijn dan het normenkader voor bodemsanering. Het is daarom wenselijk om hier extra aandacht voor te hebben (zie voor verder onderbouwing het Handvat lokaal beleid lood, opgesteld door Witteveen en Bos in opdracht van het GOO.)

Optie 2 'locaties alternatief bodemonderzoek'

Voor deze locaties moet een bodemonderzoek naar het voorkomen van stoffen met lokaal verhoogde gehalten in een bodemlaag met dieptetraject naar keuze worden verstrekt. Deze locaties vallen voor de overige stoffen onder de standaard voorschriften of de eisen uit de overige opties, afhankelijk van in welk gebied de locatie valt.

Onderbouwing aanwijzen locaties alternatief bodemonderzoek:

Dit is een aanvulling op de standaard, en strenger dan de algemene regels voorschrijven. De optie is bijvoorbeeld van toepassing voor locaties die liggen in een gebied met van nature verhoogde gehalten arseen in de bodem. Arseen is geen onderdeel van het standaard pakket van stoffen dat wordt onderzocht in een bodemonderzoek. In de 'locaties alternatief bodemonderzoek' weten we dat arseen lokaal sterk verhoogd kan voorkomen, dit kan risico's leveren bij activiteiten.

Deze optie kan ook een oplossing zijn voor andere typen stoffen die diffuus in verhoogde gehalten kunnen voorkomen, zoals lood of pesticiden.

Het is belangrijk dat in de tekst van de maatregel expliciet wordt aangegeven of de aanwijzing n toepassing is bij bouwen (bijvoorbeeld logisch voor lood inzake bodemgevoelige functies) of bij graven (bijvoorbeeld bij grondverzet met grond met van nature verhoogde gehalten arseen).

Het onderzoek is ten minste gericht op de genoemde stof(fen) binnen het genoemde dieptetraject van de bodem. Uitvoeren van een bodemonderzoek is verplicht, ook als het vooronderzoek geen verdenkingen voor verontreiniging van de bodem heeft aangetoond of als de locatie overlapt met 'locaties beperkt bodemonderzoek'.

Optie 3 'locaties beperkt bodemonderzoek'

Op deze locaties is sprake van een beperkt vooronderzoek en hoeft het vooronderzoek niet te voldoen aan de eisen in de NEN 5725.

Onderbouwing aanwijzen locaties beperkt bodemonderzoek:

Dit is een versoepeling op de standaard, en dus minder streng dan de algemene regels voorschrijven. Er is geen uitgebreid vooronderzoek nodig volgens NEN5725. In plaats daarvan schrijft de gemeente voor welke informatie moet worden aangeleverd. De gemeente kan daar een eigen invulformulier bij voorschrijven. Er zijn situaties denkbaar waarbij er op basis van de informatie uit het bodeminformatie systeem geen aanleiding is voor onderzoek, maar de gemeente niet zeker weet of er uit andere bronnen nog relevante informatie kan komen. Er kan een calamiteit op de locatie zijn geweest, er kan asbest op de locatie aanwezig zijn (geweest), de eigenaar kan bijvoorbeeld puin hebben aangetroffen in de bodem. In plaats van een uitgebreid vooronderzoek is het efficiënter als de initiatiefnemer dan alleen die informatie aanlevert waarover de gemeente niet zelf beschikt. Deze optie is bedoeld voor gemeenten die wel minder vooronderzoek willen, maar optie 2 daarin te vinden gaan. De aangeleverde informatie helpt de gemeente om vast te stellen of er alsnog een bodemonderzoek gevraagd wordt.

Toelichting beleidsregels bij Artikel 4.6.x1 (aanwijzing en geometrische begrenzing locaties bodemonderzoek)

Bij activiteiten in de leefomgeving is het belangrijk om rekening te houden met de lokale bodemkwaliteit. Enerzijds om te voorkomen dat mens en milieu worden blootgesteld aan bodemverontreiniging, en anderzijds om verslechtering van de bodemkwaliteit te voorkomen. Daarom wordt bij een aantal activiteiten gevraagd om de bodemkwaliteit vooraf te onderzoeken. Het bodemonderzoek moet dan voldoen aan een aantal standaard regels om te borgen dat het onderzoek de kwaliteit van de bodem betrouwbaar weergeeft.

Dit artikel onderscheid <<drie>> specifieke situaties waarbij de andere regels gelden voor bodemonderzoek zoals dat moet worden aangeleverd bij een melding of vergunningsaanvraag.

<<locaties uitgebreid bodemonderzoek>>

Er is een bodemkwaliteitskaart opgesteld die een beeld geeft van de verwachte lokale bodemkwaliteit. Daaruit blijkt dat in zone <<zonenamen>> sprake is van diffuus, heterogene bodemkwaliteit. In deze zones is kans op verhoogde gehalten <<stofnamen>>, ook al is op een locatie geen aanwijzing voor een historische puntbron van bodemverontreiniging. Het ontplooiën van (nieuwe) activiteiten op deze locatie levert daardoor mogelijk risico's voor mens en milieu. Een bodemonderzoek levert op deze locaties een meer betrouwbaar inzicht in de bodemkwaliteit. We eisen daarom dat bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning op deze locaties altijd een verkennend bodemonderzoek wordt aangeleverd.

<<locaties alternatief bodemonderzoek>>

Er is een bodemkwaliteitskaart opgesteld die een beeld geeft van de verwachte lokale bodemkwaliteit. Daaruit blijkt dat in zone <<zonenamen>> sprake is van (natuurlijk) verhoogde gehalten in de laag <<dieptetraject>>. In deze zones is kans op verhoogde gehalten <<stofnamen>>, ook al is op een locatie geen aanwijzing voor een historische puntbron van bodemverontreiniging.

Het ontplooiën van activiteiten op deze locatie levert daardoor mogelijk nieuwe risico's voor mens en milieu. Een bodemonderzoek levert op deze locaties een meer betrouwbaar inzicht in de bodemkwaliteit. We eisen daarom dat bij <<meldingen en/of vergunningaanvragen>> altijd een verkennend bodemonderzoek wordt aangeleverd dat aantoont wat de gehalten van <<stofnamen>> zijn in de bodem op <<dieptetraject m-mv>> op de locatie.

<<locaties beperkt bodemonderzoek>>

Er is een bodemkwaliteitskaart opgesteld die een beeld geeft van de verwachte lokale bodemkwaliteit, daarnaast is in het bodeminformatiesysteem alle bekende informatie opgenomen over verdachte locaties, historische bodemactiviteiten en bodemonderzoek uit voorgaande jaren. Voor locaties waar geen verdenking is op de aanwezigheid van een puntbron, en ook geen indicatie is van een heterogene, diffuse bodemkwaliteit, beschouwen we de bodemkwaliteitskaart als voldoende betrouwbare indicatie van de verwachte bodemkwaliteit. Een bodemonderzoek levert dan geen nieuwe inzichten in de bodemkwaliteit op en is daarmee een onnodige investering voor de initiatiefnemer. De initiatiefnemer moet nog wel melden of er buiten deze informatiebronnen om nog gegevens bekend zijn over de verwachte bodemkwaliteit. Het vooronderzoek wordt beperkt tot het invullen van een "formulier beperkt vooronderzoek" door de melder/aanvrager. Als hieruit blijkt dat de initiatiefnemer aanvullende informatie heeft die duidt op mogelijke bodemverontreiniging, is alsnog een verkennend bodemonderzoek vereist om de kwaliteit van de bodem op de locatie te bepalen.

Toelichting bij Artikel 4.6.x2 (aanwijzing en geometrische begrenzing 'locaties afwijkende waarden' voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem)

In deze paragraaf wordt aangegeven voor welke locaties er afwijkende waarden gelden voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem bij het bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie, zoals beschreven in paragraaf 5.3.1 van het casco Omgevingsplan in artikel 5.3.x2. Als in hoofdstuk 1 de definitie van bodemgevoelige locatie is uitgebreid, geldt deze uitgebreide definitie ook voor artikel 4.6.x2.

Binnen Gelderland kan specifiek voor de stof Lood de lokale situatie aanleiding geven om andere eisen te stellen. Daarvoor moet dan in dit artikel een aanwijzing van locatie worden opgenomen. Onderstaand wordt toegelicht welke opties worden voorgesteld en waarom.

Onderbouwing aanwijzen locaties afwijkende waarden:

Als men voor lood aparte eisen wil opnemen (zie paragraaf 5.3.1 Bal), dan moeten de gebieden waar deze eisen van toepassing zijn worden beschreven en aangewezen in dit artikel (4.6.x2).

Toelichting beleidsregels bij artikel 4.6.x2 (aanwijzing en geometrische begrenzing 'locaties afwijkende waarden' voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem)

Bij activiteiten in de leefomgeving is het belangrijk om vooraf te toetsen of de activiteiten passen bij de lokale bodemkwaliteit. Daarvoor is een landelijk normenkader opgesteld. Het is toegestaan om af te wijken van dit normenkader en in plaats daarvan lokale normen te stellen.

We hanteren voor de stof lood een ander normenkader ter voorkomen van blootstelling van jonge kinderen aan te hoge loodgehalten in de bodem. Deze kwaliteitseisen worden in paragraaf 5.3.1 van het Omgevingsplan beschreven. In artikel 4.6.x2 zijn de gebieden aangeduid waar deze afwijkende

normen van toepassing zijn. In Hoofdstuk 1 is de definitie van een bodemgevoelige locatie uitgebreid, deze is ook van toepassing op de locaties in artikel 4.6.x2.

Toelichting bij Artikel 4.6.x3 (aanwijzing en geometrische begrenzing 'locaties boven de interventiewaarde')

In dit artikel wordt een aanwijzing van locatie opgenomen waarmee duidelijk wordt in welke delen van de gemeente de maatwerkregels zoals opgenomen in paragraaf 5.4.1b gelden. Het betreft locaties waarvoor andere regels gelden bij kleinschalig graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde.

Onderbouwing aanwijzen locaties boven de interventiewaarde:

Het gaat om locaties waarvoor regels worden gesteld in paragraaf 5.4.1b van het Casco Omgevingsplan. In het tekstvoorstel, dat is opgenomen als artikel 5.4.x3, wordt het mogelijk gemaakt om ook bij deze locaties te vragen om aanlevering van gegevens en bescheiden. Als er calamiteiten optreden en een spoedreparatie nodig is, geldt er een informatieplicht zoals opgenomen in artikel 5.4.x4. Om die artikelen te kunnen opnemen moeten de locaties waarvoor deze extra regels gelden worden aangewezen in dit artikel (4.6.x3).

Toelichting beleidsregels bij artikel 4.6.x3 (aanwijzing en geometrische begrenzing 'locaties boven de interventiewaarde')

In het Omgevingsplan is in artikel 5.4.x3 en artikel 5.4.x4 lokale regelgeving opgenomen waarmee de initiatiefnemer wordt verplicht om bij deze locaties de gewenste 'gegevens en bescheiden' aan te leveren bij graafactiviteiten en een informatieplicht wordt opgelegd bij spoedreparaties. Artikel 4.6.x3 beschrijft de locaties waar deze extra eisen op van toepassing zijn.

In bodems waar sprake is van overschrijding van de interventiewaarde voor één of meer stoffen is het belangrijk om te weten als daarin activiteiten worden uitgevoerd zoals graven en/of saneren. We borgen daarmee dat veilig in de bodem gewerkt kan worden en dat geen opmenging of verdunning van bodemverontreiniging wordt veroorzaakt.

Voor Wbb gevallen ernstige spoedeisende bodemverontreiniging en diffuse verontreiniging is overgangsbeleid vastgesteld, en zijn in de bruidsschat regels opgenomen. Kleine 'vlekken' in de bodem, waar wel sprake is van overschrijding van de interventiewaarden, maar die niet voldoen aan het volumecriterium vallen echter niet onder deze groep. Die worden in dit artikel expliciet aangewezen.

<<aanvullen met gebiedsaanduiding van welke locaties onder deze aanwijzing vallen. Bijvoorbeeld: onderzoekscontouren >I uit BIS, enz.>>

Toelichting bij Artikel 4.6.x4 (aanwijzing en geometrische begrenzing 'bodembeheergebied')

In dit artikel wordt aangegeven welke locaties onderdeel vormen van het bodembeheergebied van de bodemkwaliteitskaart en hoe deze zijn gezoneerd. Het gaat dan om 'zones op basis van de ontgravingskwaliteit' en 'zones op basis van de toepassingseisen' zoals deze opgenomen zijn in de ontgravingskaarten en toepassingskaarten respectievelijk.

Onderbouwing aanwijzen bodembeheergebied:

De eisen ten aanzien van generiek en gebiedspecifiek grondverzet vormen onderdeel van het overgangsbeleid, maar de aanwijzing van het beheergebied en de zonerings in kwaliteitszones moet wel worden opgenomen in het Omgevingsplan. In de voorbeeldtekst wordt dit vastgelegd in lid 1.

Let op: gemeenten hebben vaak samen met hun buurgemeenten een regionale bodemkwaliteitskaart opgesteld. Vaak is daarbij grondverzet tussen de gemeenten binnen het beheergebied toegestaan. Daarnaast hebben sommige gemeenten ook de bodemkwaliteitskaart van andere regio's geaccepteerd als bewijsmiddel. Voor grond die uit die gemeenten met geaccepteerde kaarten afkomstig is mag de bodemkwaliteitskaart van die gemeente als bewijsmiddel voor de kwaliteit worden gebruikt. Het gebied van die gemeenten dient dan binnen de aanwijzing van het beheergebied opgenomen te zijn.

Toelichting beleidsregels bij artikel 4.6.x4 (aanwijzing en geometrische begrenzing 'bodembeheergebied')

In de bodemkwaliteitskaart is berekend wat de algemene achtergrondkwaliteit is van de bodem. De bodemkwaliteitskaart bestaat uit drie kaartlagen: bodemfunctieklassenkaart, ontgravingskaart en toepassingskaart. In deze kaarten is het beheergebied ingedeeld in zones met respectievelijk dezelfde bodemfunctieklasse, ontgravingskwaliteit of toepassingseis. Op basis van deze bodemkwaliteitskaart zijn in de Nota Bodembeheer regels opgenomen over toepassen en ontgraven van grond. Een deel van deze regels wordt als overgangsrecht automatisch voortgezet onder de Omgevingswet. Maar voor een deel moeten deze regels ook worden vastgelegd in het Omgevingsplan. Om te kunnen zien welke regels van toepassing zijn wordt in dit artikel vastgelegd hoe de bodemkwaliteitszones begrensd zijn. Vervolgens worden in de volgende hoofdstukken de bijbehorende gebiedspecifieke regels beschreven.

Toelichting bij Artikel 4.6.x5 (aanwijzing en geometrische begrenzing 'bodemfunctieklassen')

Gemeenten zijn onder de Omgevingswet verplicht een bodemfunctieklassenkaart op te stellen (zie artikel 5.89 Besluit kwaliteit leefomgeving). Deze kaart wordt onderdeel van het Omgevingsplan. Voorheen was het geen verplichting, als voor een gebied geen functieklassen was vastgesteld gold daar automatisch de toepassingseis achtergrondwaarde (Besluit bodemkwaliteit artikel 55 lid 1 en lid 4).

Onderbouwing aanwijzen bodemfunctieklassen:

De functieklassen worden onder meer gebruikt als terugsaneerwaarde onder de Omgevingswet. Gemeenten zijn verplicht om voor hun beheergebied de functieklassen te benoemen en vast te stellen met een kaart. Daarin kan worden gekozen uit drie standaard functieklassen. Als bij het opstellen van de bodemkwaliteitskaart al een functieklassenkaart is gemaakt, kan deze hier worden gebruikt.

Toelichting beleidsregels bij artikel 4.6.x5 (aanwijzing en geometrische begrenzing bodemfunctieklassen)

Veel activiteiten met grond worden getoetst aan het gebruik van de bodem. De kwaliteit van de grond moet hierbij aansluiten en geen risico leveren. Het beheergebied van de bodemkwaliteitskaart is ingedeeld in drie functieklassen:

1. Landbouw/natuur

2. *Wonen*
3. *Industrie*

Deze driedeling van functieklassen is landelijk voorgeschreven, er kan niet van worden afgeweken. Bij bouwen, functieverandering, graven, saneren of toepassen van de grond moet met deze functieklassen rekening gehouden worden.

Hoofdstuk 5 Activiteiten

Dit hoofdstuk beschrijft lokale en/of regionale regels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving. Hierin worden de concrete regels gegeven om specifieke activiteiten te kunnen uitvoeren, naast beoordelingsregels voor toetsing van vergunningaanvragen door bevoegd gezag.

Voor een groot deel zijn de landelijke regels al voldoende beschreven in de Omgevingswet en bijbehorende regelingen en besluiten. Dit hoofdstuk is bedoeld voor specifieke situaties waarin lokaal of regionaal andere regels gelden. Algemene (landelijke) regels horen niet thuis in het Omgevingsplan.

Het hoofdstuk in het casco Omgevingsplan bestaat uit een inleidende afdeling (5.1) waarin enkele algemene bepalingen zijn beschreven, daarna volgen afdelingen die zijn gericht op specifieke (categorieën van) activiteiten (5.2 en verder). Elke afdeling in het casco Omgevingsplan volgt een standaard indeling in 10 subparagrafen. Voorbeeldregels voor bodemgerelateerde activiteiten zijn voorgesteld in Afdeling 5.2, 5.3 en 5.4.

Afdeling 5.1 Inleidende bepalingen

Voor deze afdeling zijn geen bodemgerelateerde voorbeeldregels opgesteld.

Afdeling 5.2 Benutten van de fysieke leefomgeving

In deze Afdeling zijn regels beschreven voor activiteiten die gebruik maken van de bestaande fysieke leefomgeving (zoals gebouwen, maar ook terreinen, bodem en infrastructuur). De regels zijn opgesteld in het belang van de lokale ambities en/of doelstellingen in Afdeling 2.1 van het casco Omgevingsplan. Voor bodemgerelateerde zaken is deze afdeling de plek waar regels omtrent in gebruik nemen van / functiewijziging naar bodemgevoelige locatie opgenomen worden.

§ 5.2.X wijziging van gebruik waardoor een bodemgevoelige locatie ontstaat

In deze paragraaf worden lokale voorbeeldregels gegeven voor situaties waarin een bodemgevoelige locatie ontstaat. (In Afdeling 5.3 is beschreven hoe moet worden gehandeld bij het bouwen op een bodemgevoelige locatie).

Toelichting bij Artikel 5.2.x1 (toepassingsbereik)

Dit artikel benoemt de locaties waarop de regelgeving van toepassing is: de bodemgevoelige locaties.

Toelichting bij Artikel 5.2.x2 (informatieplicht)

De voorbeeldregels in dit artikel hebben betrekking op het ontstaan van een bodemgevoelige locatie. (In Afdeling 5.3 is beschreven hoe moet worden gehandeld bij het bouwen op een bodemgevoelige locatie).

Er kan behoefte zijn om als bevoegd gezag de situatie te kunnen monitoren bij verandering in de gebruiksfunctie. Daar zijn de regels in paragraaf 5.2.x op gericht.

Onder het convenant bodem en ondergrond zijn afspraken gemaakt over de aanpak van diffuse lood problematiek. Gemeenten hebben in dat kader mogelijk al beleid opgesteld hoe zij omgaan met lood in de bodem bij bodemgevoelig gebruik. Dit artikel biedt de gemeente de mogelijkheid om te borgen dat de loodgehalten in de bodem geen risico geven bij bodemgevoelig gebruik.

Onderbouwing informatieplicht:

Het artikelvoorstel schrijft voor dat bij een functiewijziging waardoor een bodemgevoelige locatie ontstaat een informatieplicht van toepassing is, en benoemt de bescheiden die moeten worden aangeleverd.

Dit is een aanvulling op de standaard, de gemeente is daarmee strenger dan de algemene regels voorschrijven.

Met name in gebieden waar sprake is van diffuus, heterogeen verhoogde gehalten lood in de bovengrond kunnen risico's ontstaan bij gevoelig bodemgebruik. De informatieplicht maakt het de gemeente mogelijk om zorg te kunnen dragen voor een gezonde leefomgeving. Het voorbeeldartikel maakt dit mogelijk.

In het voorbeeldartikel is aangegeven welke bescheiden minimaal moeten zijn ingediend. Deze geven informatie over de geografische locatie waar de activiteit gepland is en wat de bodemkwaliteit ter plaatse is. Het beschrijft ook welke saneringsmaatregelen worden genomen bij overschrijding van de toelaatbare bodemkwaliteit (zie ook Artikel 5.3.x2).

Als uit de melding blijkt dat de bodemkwaliteit van de locatie niet overeenkomt met de toelaatbare bodemkwaliteit, of nog onvoldoende saneringsmaatregelen zijn getroffen voor het veilig uitvoeren van de functie, kan de gemeente handhavend optreden.

Toelichting beleidsregels bij artikel 5.2.x2 (informatieplicht)

Op locaties waar bodemgevoelige activiteiten plaatsvinden is het van belang te borgen dat de bodemkwaliteit daar ook geschikt voor is. Bij nieuwbouw kan de gemeente daarop toezien, maar wijziging in gebruik (zonder bouwactiviteit) hoeft niet altijd gemeld te worden onder de standaard regels. We willen voorkomen dat er ongewenste risico's kunnen ontstaan, en stellen daarom een informatieplicht in bij het ontstaan van een bodemgevoelige locatie.

Door deze plicht op te nemen in het Omgevingsplan borgen we dat niet zomaar een bodemgevoelige locatie kan ontstaan zonder tijdige aanlevering van informatie. We vinden het belangrijk om de borgen dat het gebruik van de locatie veilig is en blijft. We vragen daarom als onderdeel van de informatieplicht om gegevens aan te leveren over de kwaliteit van de bodem op de locatie.

Toelichting bij Artikel 5.2.x3 (specifieke beoordelingsregel voor het wijzigen van het Omgevingsplan of het verlenen van een vergunning voor een Omgevingsplanactiviteit waarbij een bodemgevoelige locatie wordt toegestaan)

De voorbeeldregels in dit artikel hebben betrekking op een functiewijziging naar bodemgevoelige locatie. (In Afdeling 5.3 is beschreven hoe moet worden gehandeld bij het bouwen op een bodemgevoelige locatie).

Bij het toekennen van nieuwe functies waarbij een bodemgevoelige locatie wordt toegestaan, is het van belang om een evenwichtige afweging te maken. Enerzijds zijn er de belangen van de initiatiefnemer om een gebruik mogelijk te maken, anderzijds is het belangrijk om mens en milieu daarbij voldoende te beschermen. In dit artikel wordt beschreven hoe het bevoegd gezag deze afweging kan maken.

Onderbouwing specifieke beoordelingsregel voor het wijzigen van het Omgevingsplan of het verlenen van een vergunning voor een Omgevingsplanactiviteit waarbij een bodemgevoelige locatie wordt toegestaan:

Het artikelvoorstel schrijft voor hoe een voorgenomen functiewijziging, waarbij een bodemgevoelige locatie ontstaat, wordt beoordeeld door het bevoegd gezag. In lid 1 wordt beschreven dat een wijziging naar een bodemgevoelige locatie alleen wordt toegestaan als de bodemkwaliteit voldoet of als men aannemelijk kan maken dat voldoende maatregelen worden getroffen om de gezondheidsrisico's weg te nemen.

Dit is een aanvulling op de standaard, de gemeente is daarmee strenger dan de algemene regels voorschrijven.

Toelichting beleidsregels bij artikel 5.2.x3 (specifieke beoordelingsregel voor het wijzigen van het Omgevingsplan of het verlenen van een vergunning voor een Omgevingsplanactiviteit waarbij een bodemgevoelige locatie wordt toegestaan)

Als bij een voorgestelde functiewijziging een bodemgevoelige locatie ontstaat, moet bij de beoordeling van de planwijziging of de vergunningaanvraag worden bepaald of hierbij voldoende rekening is gehouden met het beschermen van mens en milieu. Dit artikel regelt dat de voorgestelde wijziging moet voldoen aan de toelaatbare bodemkwaliteit op de locatie. Als deze niet voldoet moet aannemelijk gemaakt worden dat er maatregelen genomen worden die de gezondheidsrisico's wegnemen, waardoor de locatie alsnog geschikt gemaakt kan worden.

Toelichting bij Artikel 5.2.x4 in gebruik nemen van een bodemgevoelige locatie als de toelaatbare bodemkwaliteit wordt overschreden

De voorbeeldregels in dit artikel hebben betrekking op het in gebruik nemen van een bodemgevoelige locatie.

Dit artikel geeft de mogelijkheid om – nog voordat de locatie in gebruik genomen wordt - te kunnen beoordelen of er toereikende maatregelen zijn genomen om de gebruikers te beschermen.

Onderbouwing in gebruik nemen van een bodemgevoelige locatie als de toelaatbare bodemkwaliteit wordt overschreden:

Het artikelvoorstel schrijft voor dat het college van burgemeester en wethouders moet worden geïnformeerd voorafgaand aan het in gebruik nemen van een bodemgevoelige locatie . Optioneel kan worden voorgeschreven dat het college moet instemmen met sanering en/of beschermende maatregelen. Dit is een aanvulling op de standaard, de gemeente is daarmee strenger dan de algemene regels voorschrijven.

In het voorbeeldartikel is aangegeven dat B&W geïnformeerd moeten worden over welke maatregelen zijn getroffen op de locatie. Als tevens instemming wordt voorgeschreven, kan de locatie niet in gebruik genomen worden zonder instemming van het B&W.

Toelichting beleidsregels bij artikel 5.2.x4 (in gebruik nemen van een bodemgevoelige locatie als de toelaatbare bodemkwaliteit wordt overschreden)

Op locaties waar bodemgevoelige activiteiten plaatsvinden is het van belang te borgen dat de bodemkwaliteit daar ook geschikt voor is. Bij nieuwbouw kan de gemeente daarop toezien, maar wijziging in gebruik (zonder bouwactiviteit) hoeft niet altijd gemeld te worden onder de standaard regels. We vinden het belangrijk om de borgen dat het gebruik van de locatie veilig is en blijft, en borgen in dit artikel dat een bodemgevoelige locatie niet in gebruik genomen mag worden zonder informeren <<en instemming>> van Burgemeester en Wethouders.

80% versie Voorbeeldregels bodem omgevingsplan, toelichting, juni 2022

Afdeling 5.3 Bouwactiviteiten, aanlegactiviteiten, sloopactiviteiten

Het technische deel van de vergunningaanvraag voor het bouwen van een bouwwerk valt onder de regels in het Besluit bouwwerken leefomgeving. Voor het niet-technische deel van het bouwen worden in het omgevingsplan regels gegeven. In deze Afdeling kunnen gemeentelijke regels worden opgenomen voor bouwen, slopen en aanleggen.

Bodemgerelateerde regels voor dit type activiteiten zijn voorgesteld in paragraaf 5.3.1.

§ 5.3.1 Bouwen

In deze paragraaf worden lokale voorbeeldregels gegeven voor bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie en voor bouwen op verontreinigde bodem.

In het Bkl en in de bruidsschat Bodem zijn algemene regels opgenomen over de toelaatbare kwaliteit, melding en informatieplicht. De bruidsschat gaat daarbij uit van een toelaatbare bodemkwaliteit die gelijk is aan de interventiewaarde bodemkwaliteit en een minimale omvang van meer dan 25 m³ (artikel 22.30 Bruidsschat).

Gemeenten mogen daarvan afwijken. De lokale waarden mogen verschillen per gebied of per gebruiksfunctie. De lokale waarden mogen hoger zijn dan de interventiewaarde, mits de blootstellingsniveaus niet worden overschreden. Het kan wenselijk zijn om van deze waarden af te wijken. Bijvoorbeeld als er sprake is van heterogeen diffuus verhoogde waarden in de bovengrond van een gebied. In onderstaande voorbeeldregels wordt aangegeven hoe de gemeente kan aansluiten op lokale ambities en beschermingsniveaus.

Ook onder de vorige wetgeving was het zo dat de gemeente kon besluiten om in specifieke situaties ruimere of juist strengere normen te stellen. Bij het bepalen van toelaatbare risico's wordt doorgaans gekeken naar: ecologische risico's, humane risico's en risico van verspreiding. De normstelling is gebaseerd op de waarde die op geen van deze drie punten een risico geeft. Vaak is de waarde voor ecologische risico's doorslaggevend bij het vaststellen van de interventiewaarde. In sterk verstedelijkte gebieden kan dit leiden tot knelpunten, hier is vaak sprake van verhoogde gehalten in de bodem. Maar het kan ook stagnatie geven in gebieden met van nature verhoogde waarden van stoffen in de bodem.

Toelichting bij Artikel 5.3.x1 (toepassingsbereik)

Dit artikel benoemt de locaties waarop de regelgeving van toepassing is: de bodemgevoelige locaties.

Toelichting bij Artikel 5.3.x2 (bodem: waarden voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem)

Dit artikel benoemt de concrete waarden van de toelaatbare bodemkwaliteit voor een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie. Het vervangt daarmee de regels uit artikel 22.30 van de Bruidsschat.

De toelaatbare kwaliteit is op basis van de landelijke regelgeving in de bruidsschat gelijk gesteld aan de interventiewaarde bodemkwaliteit, maar kan in dit artikel worden gewijzigd in een lokale waarde voor één of meer stoffen. Het gaat om de stoffen die lokaal of regionaal als heterogeen diffuse bodemverontreiniging of natuurlijk verhoogde achtergrondgehalten aanwezig zijn in de bodem. De locaties waar dit artikel op van toepassing is zijn aangewezen in artikel 4.6.x2.

Gemeenten hebben mogelijk al eerder afwegingen gemaakt en lokale maximale waarden vastgesteld. Vaak is dit beschreven in de Nota Bodembeheer, daarnaast kan er een onderbouwing

zijn opgenomen in lokale of regionale afspraken over de aanpak van bodemloos of beleid voor natuurlijk verhoogde gehalten in de bodem.

In de tekst van artikel 5.3.x2 zijn Gelderse voorbeeldregels opgenomen in lid 3, 4 en 5.

Onderbouwing waarden toelaatbare kwaliteit:

Lid 1 en 2 zijn onveranderd ten opzichte van de Bruidsschat regel (22.30)

Lid 3 bodemvolume:

In de bruidsschat is opgenomen dat er een uitzondering geldt voor asbest, daarbij geldt geen minimaal bodemvolume: als asbest groter dan de toelaatbare kwaliteit is aangetroffen moeten altijd (sanerings)maatregelen genomen worden.

In de voorbeeldregel voegt de gemeente hieraan toe dat bij een overschrijding van de toelaatbare kwaliteit van een specifieke stof(groep) in de bodem binnen een aangegeven dieptetraject ook geen minimaal bodemvolume geldt. Ofwel: de minimale eis van overschrijding in minimaal 25 m³ bodemvolume geldt niet voor de stofgroep asbest of als de gehalten van <<stof>> zijn gemeten in het aangegeven dieptetraject van de bodem.

Dit is een strengere eis dan de standaard regel.

Lid 4 Bodemloos:

Als in hoofdstuk 1 de definitie van bodemgevoelige locaties is uitgebreid, is het raadzaam in dit artikel bijbehorende lokale waarden te benoemen voor de stof loos. Deze stof kan bij die gebruiksfuncties tot ongewenste risico's voor jonge kinderen leiden.

In tabel 5.3.2a (artikel 5.3.x2 lid 4) worden de lokale grenswaarden voor loos ingevuld. De opgegeven waarden zijn de grenswaarden voor de **gemeten** waarden in de bodem (dus niet omgerekend naar standaard bodem). In het voorstel zijn de Gezondheidskundige advieswaarden bodemloos voor 'gezondheidskundig matige bodemlooskwaliteit' opgenomen als voorbeeld (Bron: Ex ante evaluatie lokaal beleid aanpak diffuus bodemloos, RIVM Rapport 2017-0174, december 2017). Dit is een strengere kwaliteit dan onder de standaard regelgeving. De gemeente mag andere grenswaarden kiezen. Strengere normen zijn bijvoorbeeld de advieswaarden op basis van 'gezondheidskundig voldoende bodemlooskwaliteit', minder strenge normen kunnen bijvoorbeeld worden gebaseerd op basis van 'gezondheidskundig onvoldoende bodemlooskwaliteit' of lokale gehalten van diffuse bodemverontreiniging. Deze waarden mogen niet hoger zijn dan het Maximaal Toelaatbaar Risico (MTR waarde).

De onderbouwing voor de gekozen grenswaarde kan worden overgenomen uit bestaand beleid zoals de Nota bodembeheer, bestaand beleid voor diffuse verontreiniging met loos, of een berekening met de risicotoolbox bodem.

Lid 5 Kleinschalige ontwikkeling:

In bestaande gevallen, waarbij de activiteit betrekking heeft op een uitbreiding van de activiteiten, kan het wenselijk zijn om te volstaan met het wegnemen van risico's in plaats van het terugbrengen van de kwaliteit naar de functieklass. De gemeente Arnhem hanteert deze aanpak al onder de benaming 'niet- robuuste ontwikkeling'. Bij een grote (her-)ontwikkeling zoals de uitbreiding van een wijk of bedrijventerrein worden echter wel de landelijke regels gevolgd, dat ziet men als een logisch moment om de lokale kwaliteit van de bodem aan te laten sluiten bij de functieklassen.

Maar bij kleinschalige ontwikkelingen zoals het plaatsen van een aanleunwoning of extra bedrijfsgebouw (zoals een kantoor, winkel of atelier) op een bestaande locatie vindt de gemeente

het te ver gaan om af te dwingen dat de bodem tot niveau van de functieklassering wordt gesaneerd. Men mag in deze niet-robuste ontwikkelingen volstaan met het wegnemen van de risico's door de bodemkwaliteit te laten voldoen aan de MTR-waarde.

Als de gemeente deze voorbeeldregel overneemt is het van belang ook een goede definitie op te nemen van kleinschalige ontwikkelingen.

lid 6 aanvullende voorwaarden:

In lid 6 wordt beschreven dat – als de bodemkwaliteit niet voldoet aan de toelaatbare kwaliteit - het bevoegd gezag de vergunning of planwijziging toch mag goedkeuren als daarbij voorwaarden worden gesteld om de bodemkwaliteit geschikt te maken voor de functie.

Toelichting beleidsregels bij artikel 5.3.x2 (bodem: waarden voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem)

Om te borgen dat mensen veilig kunnen verblijven op een bodemgevoelige locaties zijn algemene landelijke regels gesteld. In het algemeen voldoen deze regels prima. Echter deze landelijke regels gaan niet over kleine plekken (> 25 m³) in de bodem, waar wel sprake is van overschrijding van de toelaatbare bodemkwaliteit. Daarom stelt de gemeente in dit artikel aanvullende voorwaarden bij het uitvoeren van activiteiten ter plaatse van deze kleine verontreinigingen.

Lid 1 Interventiewaarde als toelaatbare kwaliteit

In het omgevingsplan wordt als lokale waarde de interventiewaarde bodemkwaliteit vastgelegd in bijlage IIA bij het Besluit activiteiten leefomgeving. Voorheen was dit ook de waarde waaraan de bodemkwaliteit getoetst werd.

Een verbod om te bouwen op verontreinigde bodem (boven de lokale waarde) zonder omgevingsvergunning als er geen maatregelen worden getroffen, volgt uit het samenstel van de vergunningplicht voor bouwen die al elders in de bruidsschat is geregeld met de beoordelingsregel in artikel 22.29, eerste lid (het toegevoegde onderdeel c), dat die vergunning alleen wordt verleend in de situatie die is gedefinieerd in de specifieke beoordelingsregel.

Lid 2 definitie overschrijding

Gelijkwaardig met de regels van de voormalige Wet bodembescherming is hierbij opgenomen dat sprake is van een overschrijding van deze interventiewaarde als voor ten minste één stof de gemiddelde gemeten concentratie is overschreden in meer dan 25 m³ bodemvolume. Voorheen werd dit ‘het geval van verontreiniging’ genoemd. Hierbij kan sprake zijn van onaanvaardbare risico’s en moet, afhankelijk van de functie en het gebruik, wellicht worden gesaneerd of een andere beschermende maatregel worden getroffen. Anders dan bij een saneringsgeval onder de Wet bodembescherming is het niet noodzakelijk om de exacte hoeveelheid verontreiniging of de contour voor een bepaalde concentratie stoffen in beeld te brengen; de grens van 25 m³ is alleen bedoeld om te voorkomen dat de beoordelingsregel elke emmer verontreiniging vangt. De regel is niet gericht op het opsporen en aanpakken van hele kleine verontreinigingen en vereist daarom alleen maatregelen als het om meer dan 25 m³ verontreiniging binnen een perceel gaat.

Lid 3 Bodemvolume

Lid 3a heeft betrekking op het voorkomen van asbest in de bodem. De grens van 25 m³ uit het tweede lid geldt niet voor asbest, omdat asbest ook in kleine hoeveelheden gevaar voor de gezondheid kan opleveren. Ook bij een kleinere hoeveelheid dan 25 m³ moeten de in het omgevingsplan omschreven maatregelen worden getroffen.

Lid 3b en 3c hebben betrekking op het voorkomen van lood en <<stofnaam>> in de bodemlaag van 0-1 m-mv. In delen van ons grondgebied is er sprake van verhoogde gehalten <<lood en/of stofnaam>> in de bodem. Deze zijn het gevolg van menselijk handelen, maar te klein van omvang om onder het regime van de Wbb een saneringsverplichting op te leggen. De grens van 25 m³ uit het tweede lid geldt niet voor <<lood en/of stofnaam>>, omdat deze stof(fen) ook in kleine hoeveelheden gevaar

voor de gezondheid <<kan/kunnen>> opleveren. Ook bij een kleinere hoeveelheid dan 25 m³ moeten de in het omgevingsplan omschreven maatregelen worden getroffen.

Lid 4 Bodemlood

In delen van ons grondgebied is sprake van verhoogde gehalten lood in de bodem. Op bodemgevoelige locaties levert dit verhoogde gehalte lood een mogelijk risico voor jonge kinderen. Om die reden is in artikel 5.3.x2 lid 4 voor lood een apart normenkader opgenomen. Het normenkader beschrijft de toelaatbare kwaliteit voor lood op bodemgevoelige locaties en is gebaseerd op <<onderbouwing normenkader>>.

Als de toelaatbare kwaliteit voor lood wordt overschreden op bodemgevoelige locaties, gelden aanvullende voorwaarden bij het uitvoeren van activiteiten.

Lid 5 Kleinschalige ontwikkeling

Er zijn gebieden waar de bodemkwaliteit niet voldoet aan de (toekomstige) gebruiksfuncties. Daar wordt op een natuurlijk moment ingegrepen om de bodemkwaliteit beter te laten aansluiten bij de bodemfunctieklasse. Bij grote (her)ontwikkelingen worden zo de bodemkwaliteit en bodemfunctieklasse met elkaar afgestemd. Maar bij kleine bouwprojecten, waarbij de functie niet wijzigt, kan dit een veel te strenge eis zijn. Dat leidt tot onnodig hoge kosten of vertraging. Daarom is lid 5 opgenomen. Dit maakt het mogelijk om bij kleine uitbreidingen of bouwactiviteiten op een locatie waarbij de functie niet veranderd, minder streng te zijn t.a.v. de geëiste bodemkwaliteit. Doel is om op deze locaties vooral te voorkomen dat er risico's optreden voor de mens, daarom moet de bodemkwaliteit bij dit type locaties voldoen aan de MTR waarde.

Lid 6 Aanvullende voorwaarden

Dit lid regelt dat het bevoegd gezag extra voorwaarden kan stellen in de vergunning of de planwijziging, waarmee de locatie alsnog geschikt gemaakt kan worden, als niet aan de toelaatbare bodemkwaliteit voldaan wordt.

Toelichting bij Artikel 5.3.x3 (aanvraagvereisten omgevingsvergunning bouwen van een bodemgevoelig gebouw)

Dit artikel benoemt de concrete gegevens en bescheiden die moeten worden aangeleverd als onderdeel van een aanvraag omgevingsvergunning bij bouwen van een bodemgevoelig gebouw of bodemgevoelige locatie. Het vervangt daarmee de regels uit artikel 22.35j lid 1 van de Bruidsschat. De oorspronkelijke tekst uit de bruidsschat eist een bodemonderzoek als onderdeel van de vergunningsaanvraag, tenzij er sprake is van een locatie waar een overschrijding van de toelaatbare kwaliteit redelijkerwijs is uit te sluiten. Als in artikel 4.6.x1 locaties zijn aangewezen als 'locatie uitgebreid bodemonderzoek', 'locatie alternatief bodemonderzoek' of 'locatie beperkt bodemonderzoek' dan moet de tekst van artikel 5.3.x3 aansluiten bij de eisen aan bodemonderzoek voor dit type locaties. In lid 1 zijn daar tekstvoorstellen voor opgenomen.

Men kan ook eisen stellen aan de bescheiden die aangeleverd moeten worden om aan te tonen dat er voldoende sanering en/of beschermende maatregelen zijn getroffen.

Gemeenten hebben onder voorgaande regelgeving mogelijk al aangepaste voorschriften vastgesteld voor vergunningaanvragen. Ook kan via de Nota Bodembeheer een vrijstelling zijn geregeld voor bodemonderzoek.

Onderbouwing aanvraagvereisten omgevingsvergunning bouwen van een bodemgevoelig gebouw:

Als de gemeente in artikel 4.6.x1 van het Omgevingsplan locaties heeft aangewezen als 'locatie uitgebreid bodemonderzoek', 'locatie alternatief onderzoek' of 'locatie beperkt bodemonderzoek'

dan worden daarmee andere eisen aan het bodemonderzoek gesteld dan de algemene regels uit het Bal aangeven. Deze regels zijn opgenomen in artikel 5.3.x3. lid 1a t/m 1c voor de activiteit bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie.

Voor dit artikel gelden geen aanvullende inhoudelijke afwegingen, het is een logisch vervolg op de informatie in artikel 4.6.x1.

Gemeente kan nog wel eisen stellen aan de bescheiden die aangeleverd moeten worden om aan te tonen dat er voldoende sanering en/of beschermende maatregelen zijn getroffen. Daarbij kan men aansluiten bij onderstaande voorbeeldregel bij lid 1d:

Aansluitend bij lid 1 is in lid 2 opgenomen dat digitale gegevens van het bodemonderzoek moeten worden aangeleverd conform de geldende afspraken voor digitale uitwisseling met Bodeminformatiesystemen.

Toelichting beleidsregels bij artikel 5.3.x3 (aanvraagvereisten omgevingsvergunning bouwen van een bodemgevoelig gebouw)

Bij een aanvraag om een vergunning voor het bouwen wordt een bodemonderzoek overgelegd. In dit artikel is voorgeschreven waar het bodemonderzoek aan moet voldoen.

Dit bodemonderzoek is noodzakelijk om te bepalen of de waarde voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem is overschreden. In dat geval zijn sanerende of andere beschermende maatregelen een voorwaarde voor het bouwen (lid 1d). Dit is een voortzetting van artikel 8 van de Woningwet in samenhang met de lokale bouwverordening.

Lid 1a Locatie beperkt bodemonderzoek

In artikel <<4.6.x1>> zijn locaties aangewezen waarvoor alleen beperkt vooronderzoek nodig is. De bodemkwaliteit is op deze locaties voldoende betrouwbaar bekend, en deze voldoet aan de Achtergrondwaarde. Bij bouwen op bodemgevoelige locaties geldt daarom een vrijstelling voor standaard bodemonderzoek als de bodemgevoelige locatie onderdeel vormt van de locaties die in artikel <<4.6.x1>> zijn aangewezen als 'locatie beperkt bodemonderzoek'.

Lid 1b Locatie uitgebreid bodemonderzoek

In artikel <<4.6.x1>> zijn locaties aangewezen waarvoor uitgebreid bodemonderzoek nodig is. De bodemkwaliteit is op deze locaties vaak heterogeen en diffuus van aard. Ook als uit vooronderzoek op deze locaties geen reden voor verder bodemonderzoek naar voren is gekomen, is toch een verkennend onderzoek vereist als onderdeel van de vergunning aanvraag bij bouwen op bodemgevoelige locaties.

Lid 1c Locatie alternatief bodemonderzoek

In artikel <<4.6.x1>> zijn locaties aangewezen waarvoor alternatief bodemonderzoek nodig is. De bodemkwaliteit van de bovengrond op deze locaties bevat verhoogde gehalten <<Stofnaam>>. Ook als uit vooronderzoek op deze locaties geen reden voor verder bodemonderzoek naar voren is gekomen, is toch een verkennend onderzoek vereist dat is gericht op <<stofnaam>> in de laag van <<dieptetraject>> van de bodem. Dit onderzoek wordt meegeleverd als onderdeel van de vergunning aanvraag bij bouwen op bodemgevoelige locaties.

Lid 1d Sanerende of andere beschermende maatregelen

Als een vergunning wordt aangevraagd voor bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie, en bekend is dat de waarde voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem

wordt overschreden op die locatie, moet de aanvrager aantonen dat er voldoende maatregelen worden getroffen. De maatregelen zijn gericht op het wegnemen of minimaliseren van de risico's die worden veroorzaakt door de overschrijding van de toelaatbare kwaliteit van de bodem. Maatregelen kunnen bestaan uit sanering en/of andere beschermende maatregelen.

Bij de vergunning aanvraag worden de bescheiden aangeleverd waaruit blijkt wanneer welke maatregelen worden genomen. Deze eisen t.a.v. de bescheiden zijn in lid 1d benoemd.

Lid 2 eisen aan bestandsformaat

Als op grond van lid 1 een bodemonderzoek op deze locaties wordt geëist als onderdeel van de vergunning aanvraag bij bouwen op bodemgevoelige locaties, geeft lid 2 aan op welke wijze de digitale informatie uit het bodemonderzoek kan worden aangeleverd. Hierbij volgt de gemeente de landelijke afspraken en protocollen zoals overeen gekomen binnen SIKB verband.

Toelichting bij Artikel 5.3.x4 (bodem: specifieke beoordelingsregels: maatregelen bij overschrijding waarde toelaatbare kwaliteit)

Dit artikel geeft een nadere beschrijving van de eisen in artikel 22.29 lid c 2° en 22.35 j 2° van de Bruidsschat Bodem. In artikel 5.3.x2 is al aangegeven dat bij het bouwen van een bodemgevoelig gebouw de bodemkwaliteit van de locatie moet voldoen aan de lokale waarden. In artikel 5.3.x4 wordt beschreven wat met moet doen als men een bodemgevoelig gebouw wil bouwen op een locatie waarvan de bodemkwaliteit niet aan die lokale waarden voldoet. De aanvullende regels die in artikel 5.3.x4 worden beschreven zijn vooral bedoeld voor de situatie van artikel 5.3.x2 lid 3: overschrijdingen van asbest en overschrijdingen <math><25\text{m}^3</math> in het aangegeven dieptetraject. In die situaties is het verplicht om een sanering uit te voeren.

Onderbouwing specifieke beoordelingsregels: maatregelen bij overschrijding waarde toelaatbare kwaliteit:

Lid 1c saneringseisen

Omdat we voorstellen als voorbeeldregel dat bouwen van een bodemgevoelig gebouw ook bij kleine verontreinigingen (<math><25\text{m}^3</math>) in (boven)grond niet is toegestaan, betekent dit dat als we daarbij de algemene regels volgen er ook sanering verplicht wordt gesteld binnen deze projecten.

Dit zou betekenen dat de sanering volgens paragraaf 4.121 BAL moet worden uitgevoerd. Dit vinden we een te grote inspanning bij een dergelijke kleine verontreiniging. In plaats daarvan kan men kiezen voor een wat simpeler saneringsaanpak. In lid 1c wordt voorgesteld om dit te regelen door paragraaf 4.121 BAL niet van toepassing te verklaren op kleine verontreinigingen. De kleine sanering valt dan ook niet onder de MBA Saneren. Er hoeft geen melding te worden gedaan. Vanzelfsprekend valt de aanpak van de kleine verontreiniging wel onder art 5.4.x1b Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarden en een bodemvolume van ten hoogste 25 m³.

Lid 2 Kleinschalige ontwikkeling:

De standaard voor de toelaatbare bodemkwaliteit is de functieklassering van de locatie. In afwijking daarvan wordt in lid 2 gekozen voor een benadering op basis van daadwerkelijke risico's. In bestaande gevallen, waarbij de activiteit betrekking heeft op een uitbreiding van de activiteiten, kan het wenselijk zijn om te volstaan met het wegnemen van risico's in plaats van het terugbrengen van de kwaliteit naar de functieklassering. De gemeente Arnhem hanteert deze aanpak al onder de benaming 'niet- robuuste ontwikkeling'. Bij een grote (her-)ontwikkeling zoals de uitbreiding van een wijk of

bedrijventerrein worden echter wel de landelijke regels gevolgd, dat ziet men als een logisch moment om de lokale kwaliteit van de bodem aan te laten sluiten bij de functieklassen. Maar bij kleinschalige ontwikkelingen zoals het plaatsen van een aanleunwoning of extra bedrijfsgebouw (zoals een kantoor, winkel of atelier) op een bestaande locatie vindt de gemeente het te ver gaan om af te dwingen dat de bodem tot niveau van de functieklassen wordt gesaneerd. Men mag in deze niet-robuste ontwikkelingen volstaan met het wegnemen van de risico's door de bodemkwaliteit te laten voldoen aan de MTW-waarde. Als de gemeente deze voorbeeldregel overneemt is het van belang ook een goede definitie op te nemen van niet-robuste ontwikkelingen.

Toelichting beleidsregels bij artikel 5.3.x4 (specifieke beoordelingsregels: maatregelen bij overschrijding waarde toelaatbare kwaliteit)

Lid 1c saneringseisen:

Wanneer de bodemkwaliteit de waarde voor de toelaatbare kwaliteit overschrijdt, is bouwen alleen mogelijk na het uitvoeren van sanerende of andere beschermende maatregelen.

Voor kleine verontreinigingen (<25m³) in (boven)grond betekent dit dat de sanering volgens paragraaf 4.121 BAL moet worden uitgevoerd. Dit lijkt echter een te grote inspanning bij een dergelijke kleine verontreiniging. In plaats daarvan kan men kiezen voor een wat simpeler saneringsaanpak.

Er hoeft geen melding te worden gedaan. Vanzelfsprekend valt de aanpak van de kleine verontreiniging wel onder art 5.4.x1b Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarden en een bodemvolume van ten hoogste 25 m³.

Lid 2 Kleinschalige ontwikkeling:

Er zijn gebieden waar de bodemkwaliteit niet voldoet aan de (toekomstige) gebruiksfuncties. Daar willen we op een natuurlijk moment ingrijpen om de bodemkwaliteit beter te laten aansluiten bij de bodemfunctieklassen. Bij grote (her)ontwikkelingen worden zo de bodemkwaliteit en bodemfunctieklassen met elkaar afgestemd. Maar bij kleine bouwprojecten, waarbij de functie niet wijzigt, kan dit een veel te strenge eis zijn. Dat leidt tot onnodig hoge kosten of vertraging. Daarom is lid 2 opgenomen. Dit maakt het mogelijk om bij kleine uitbreidingen of bouwactiviteiten op een locatie waarbij de functie niet verandert, minder streng te zijn t.a.v. de geëiste bodemkwaliteit. Doel is om op deze locaties vooral te voorkomen dat er risico's optreden voor de mens, daarom moet de bodemkwaliteit bij dit type locaties voldoen aan de MTR waarde.

Toelichting bij Artikel 5.3.x5 in gebruik nemen bodemgevoelig gebouw op bodemgevoelige locatie

Dit artikel nuanceert artikel 22.31 van de Bruidsschat Bodem. In artikel 5.3.x2 is al aangegeven dat bij het bouwen van een bodemgevoelig gebouw de bodemkwaliteit van de locatie moet voldoen aan de lokale waarden. In artikel 5.3.x4 wordt beschreven wat met moet doen als men een bodemgevoelig gebouw wil bouwen op een locatie waarvan de bodemkwaliteit niet aan die lokale waarden voldoet. Artikel 5.3.x5 beschrijft wanneer het gebouw in gebruik genomen mag worden. Standaard geldt daarbij dat het college B&W moet worden geïnformeerd over de getroffen maatregelen/sanering op de locatie. Optioneel kan worden geëist dat college B&W vooraf instemming moet geven op de wijze van uitvoering van de sanering en/of beschermende maatregelen.

Onderbouwing in gebruik nemen bodemgevoelig gebouw op bodemgevoelige locatie:

Het is in te denken dat voor deze risicovolle activiteit de gemeente wat meer zekerheid wil hebben dat de gezondheid van de gebruikers voldoende is geborgd. Daarom is in dit artikel een extra tekst opgenomen in de voorbeeldregel. De tekst geeft aan dat het college B&W minimaal moet worden geïnformeerd, maar optioneel ook moet instemmen met de sanering en/of beschermende maatregelen voordat een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie in gebruik genomen mag worden.

Toelichting beleidsregels bij artikel 5.3.x5 (in gebruik nemen bodemgevoelig gebouw op bodemgevoelige locatie)

Voordat een bodemgevoelig gebouw of een gedeelte van een bodemgevoelig gebouw in gebruik genomen wordt, moet informatie worden verstrekt waaruit blijkt hoe de sanerende of andere beschermende maatregelen, bedoeld in artikel paragraaf 4.121 van het Besluit activiteiten leefomgeving, zijn uitgevoerd.

Ter bescherming van de gezondheid van de gebruikers van een bodemgevoelig gebouw is het van belang om te waarborgen dat de voorgeschreven maatregelen daadwerkelijk zijn uitgevoerd. Deze informatieplicht geldt daarom als voorwaarde voor ingebruikname. Het Besluit activiteiten leefomgeving kent een vergelijkbare informatieplicht na beëindiging van de activiteit bodemsanering. De initiatiefnemer kan dus in één keer aan beide informatieplichten voldoen.

De bedoeling is dat de initiatiefnemer na afloop van de sanering het bevoegd gezag informeert dat en hoe hij de sanering heeft uitgevoerd. Dit geeft het bevoegd gezag de gelegenheid om te beoordelen of de sanering is afgerond en inderdaad heeft opgeleverd dat het bodemgevoelige gebouw geschikt is voor gebruik.

Dit artikel is gericht op een vergunningvoorschrift met een verbod op ingebruikname als niet is voldaan aan de voorwaarde. Het voldoen aan deze informatieplicht heft dat verbod op. Ingeval van het verzuimen om te informeren of het ontbreken van de benodigde informatie kan het bevoegd gezag dus handhaven op overtreding van deze informatieplicht. Toezicht en handhaving op de wijze van saneren en of die in overeenstemming is met de voorschriften over saneren in het Besluit activiteiten leefomgeving vindt plaats op basis van dat besluit.

Een bodemgevoelig gebouw is omschreven als:

- a. gebouw of gedeelte van een gebouw dat de bodem raakt, voor zover aannemelijk is dat personen meer dan twee uur per dag aaneengesloten aanwezig zullen zijn; of*
- b. woonschip of woonwagen.*

Deze begripsomschrijving is afkomstig uit het Besluit kwaliteit leefomgeving en geldt via een schakelbepaling in dit omgevingsplan (artikel 1.1).

Toelichting bij Artikel 5.3.x6 (melding bouwen bodemgevoelig vergunningsvrij gebouw)

Dit artikel benoemt de concrete gegevens en bescheiden die moeten worden aangeleverd als onderdeel van een melding van vergunningvrij bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie. Het Bkl eist van gemeenten dat zij een meldingsplicht instellen voor deze activiteit (zie artikel 5.89l Bkl). Dit artikel stelt ook eisen aan wat bij de melding minimaal moet worden aangeleverd aan bescheiden, daarbij wordt onder meer een bodemonderzoek genoemd. Het bodemonderzoek moet volgens deze algemene regels voldoen aan de eisen uit paragraaf 5.2.2 van het Bal.

Als de gemeente in artikel 4.6.x1 van het Omgevingsplan locaties heeft aangewezen als 'locatie uitgebreid bodemonderzoek', 'locatie alternatief onderzoek' of 'locatie beperkt bodemonderzoek' dan worden daarmee andere eisen aan het bodemonderzoek gesteld dan de algemene regels uit het Bal aangeven. De tekst van artikel 5.3.x6 van het Omgevingsplan moet dan aansluiten bij de eisen aan bodemonderzoek voor dit type locaties zoals beschreven in het Omgevingsplan. In het Gelders casco zijn in lid 2 van artikel 5.3.x6 hiervoor tekstvoorstellen opgenomen. Deze zijn hetzelfde als de eisen in artikel 5.3.x3. van het Omgevingsplan.

Gemeenten hebben onder voorgaande regelgeving mogelijk al aangepaste voorschriften vastgesteld voor de bescheiden die aangeleverd moeten worden bij een melding. Ook kan via de Nota bodembeheer een vrijstelling zijn geregeld voor bodemonderzoek.

Onderbouwing melding bouwen bodemgevoelig vergunningvrij bouwen:

Als de gemeente in artikel 4.6.x1 van het Omgevingsplan locaties heeft aangewezen als 'locatie uitgebreid bodemonderzoek', 'locatie alternatief onderzoek' of 'locatie beperkt bodemonderzoek' dan worden daarmee andere eisen aan het bodemonderzoek gesteld dan de algemene regels uit het Bal aangeven. Deze regels zijn opgenomen in artikel 5.3.x6. voor de melding bij vergunningvrij bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie. De regels zijn hetzelfde als in artikel 5.3.x3.

Voor dit artikel gelden geen aanvullende inhoudelijke afwegingen, het is een logisch vervolg op de informatie in artikel 4.6.x1. Lid 2d t/m 2f beschrijft wat moet worden aangeleverd afhankelijk van het type locatie dat van toepassing is. Gemeente kan nog wel eisen stellen aan de bescheiden die aangeleverd moeten worden om aan te tonen dat er voldoende sanering en/of beschermende maatregelen zijn getroffen. Daarbij kan men aansluiten bij de voorbeeldregel bij lid 2g.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.3.x6 (melding bouwen bodemgevoelig vergunningsvrij gebouw)

Ook bij vergunningvrij bouwen op een bodemgevoelige locatie moet de bodemkwaliteit voldoen aan de toelaatbare kwaliteit. Om dat aan te tonen wordt een bodemonderzoek overgelegd als onderdeel van de melding. Bij overschrijding zijn sanerende of andere beschermende maatregelen een voorwaarde voor het bouwen (lid 2g). Dit is een voortzetting van artikel 8 van de Woningwet in samenhang met de lokale bouwverordening.

In artikel 5.3.x6 is voorgeschreven waar het bodemonderzoek aan moet voldoen.

Lid 2d Locatie beperkt bodemonderzoek

In artikel <<4.6.x1>> zijn locaties aangewezen waarvoor alleen beperkt vooronderzoek nodig is. De bodemkwaliteit is op deze locaties voldoende betrouwbaar bekend, en deze voldoet aan de Achtergrondwaarde. Bij bouwen op bodemgevoelige locaties geldt daarom een vrijstelling voor standaard bodemonderzoek als de bodemgevoelige locatie onderdeel vormt van de locaties die in artikel <<4.6.x1>> zijn aangewezen als 'locatie beperkt bodemonderzoek'.

Lid 2e Locatie uitgebreid bodemonderzoek

In artikel <<4.6.x1>> zijn locaties aangewezen waarvoor uitgebreid bodemonderzoek nodig is. De bodemkwaliteit is op deze locaties vaak heterogeen en diffuus van aard. Ook als uit vooronderzoek op deze locaties geen reden voor verder bodemonderzoek naar voren is gekomen, is toch een verkennend onderzoek vereist als onderdeel van de vergunning aanvraag bij bouwen op bodemgevoelige locaties.

Lid 2f Locatie alternatief bodemonderzoek

In artikel <<4.6.x1>> zijn locaties aangewezen waarvoor alternatief bodemonderzoek nodig is. De bodemkwaliteit van de bovengrond op deze locaties bevat verhoogde gehalten <<Stofnaam>>. Ook als uit vooronderzoek op deze locaties geen reden voor verder bodemonderzoek naar voren is gekomen, is toch een verkennend onderzoek vereist dat is gericht op <<stofnaam>> in de bovenste meter van de bodem. Dit onderzoek wordt meegeleverd als onderdeel van de vergunning aanvraag bij bouwen op bodemgevoelige locaties.

Lid 2g Sanerende of andere beschermende maatregelen

Als een melding wordt gedaan voor vergunningvrij bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie, en bekend is dat de waarde voor de toelaatbare kwaliteit van de bodem wordt overschreden op die locatie, moet de aanvrager aantonen dat er voldoende maatregelen worden getroffen. De maatregelen zijn gericht op het wegnemen of minimaliseren van de risico's die worden veroorzaakt door de overschrijding van de toelaatbare kwaliteit van de bodem. Maatregelen kunnen bestaan uit sanering en/of andere beschermende maatregelen.

Bij de vergunning aanvraag worden de bescheiden aangeleverd waaruit blijkt wanneer welke maatregelen worden genomen. Deze eisen t.a.v. de bescheiden zijn in lid 1g benoemd.

Lid 3 eisen aan bestandsformaat

Als op grond van lid 2 een bodemonderzoek op deze locaties wordt geëist als onderdeel van de melding, geeft lid 3 aan op welke wijze de digitale informatie uit het bodemonderzoek kan worden aangeleverd. Hierbij volgt de gemeente de landelijke afspraken en protocollen zoals overeen gekomen binnen SIKB verband.

Toelichting bij Artikel 5.3.x7 (beoordelingsregels bouwen bodemgevoelig vergunningsvrij gebouw)

Dit artikel benoemt dat bij de beoordeling van een melding bouwen op bodemgevoelige locatie dezelfde beoordelingsregels gelden als bij overschrijding toelaatbare kwaliteit en in gebruik nemen bodemgevoelige locatie.

Afdeling 5.4 Milieubelastende activiteiten

Deze afdeling is bedoeld om regels te stellen bij milieubelastende activiteiten. Er zijn daarbij allerlei milieubelastende activiteiten denkbaar die bijvoorbeeld gevolgen hebben voor geluid of geur. Omdat de voorbeeldregels in dit document gericht zijn op de bodemkwaliteit behandelen we hier alleen de activiteiten die een directe relatie hebben met voormalige wet- en regelgeving voor grondverzet en bodemverontreiniging. We richten ons specifiek op: graven in de bodem (zie paragrafen 5.4.x1), toepassen van grond (zie paragrafen 5.4.x2), saneren van de bodem (zie paragraaf 5.4.x3).

§ 5.4.x1a Graven in bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde en een bodemvolume van meer dan 25 m³

Paragraaf 5.4.x1 is opgeknipt in verschillende scenario's voor graven. De scenario's zijn gedefinieerd op basis van bodemvolume dat wordt ontgraven en de kwaliteit van de grond die wordt ontgraven. Deze paragraaf (5.4.x1a) gaat over graven in de bodem waarbij meer dan 25 m³ van de bodem wordt ontgraven en de kwaliteit van de grond beter of gelijk is aan de interventiewaarde. Voor kleine graafactiviteiten (<25 m³) in bodem met een kwaliteit beter dan de interventiewaarde gelden geen regels voor melding. De paragrafen hierna (5.4.x1b en 5.4.x1c) gaan in op de regels bij graven in bodem met een kwaliteit die slechter is dan de interventiewaarde.

In het Bal (artikel 4.1220 en 4.1221) zijn de algemene regels benoemd voor het melden van deze activiteit. Aanvullend daarop kan men onderstaande voorbeeldregels opnemen als maatwerk. Daarmee worden extra gegevens en bescheiden gevraagd die bij de melding moeten worden geleverd.

Toelichting bij artikel 5.4.x1 (gegevens en bescheiden)

Dit artikel benoemt de concrete gegevens en bescheiden die moeten worden aangeleverd als onderdeel van een melding van graven van een volume >25m³ in grond met kwaliteit die voldoet aan maximaal de interventiewaarde.

Gemeenten hebben onder voorgaande regelgeving mogelijk ook al aangepaste voorschriften vastgesteld voor de bescheiden die aangeleverd moeten worden bij een melding. Met name de eis om digitale bestanden aan te leveren of een vrijstelling voor bodemonderzoek op basis van de Nota Bodembeheer.

Onderbouwing gegevens en bescheiden:

Als in artikel 4.6.x1 locaties zijn aangewezen als 'locatie beperkt bodemonderzoek' of 'locatie alternatief onderzoek', dan moet de in de tekst van artikel 5.4.x1 zijn opgenomen dat een bodemonderzoek moet worden aangeleverd. Voor de eisen aan het onderzoek wordt verwezen naar artikel 5.4.x2. In lid 2 is geregeld dat deze onderzoeken worden opgeleverd in een digitaal format dat geschikt is om in te lezen in het bodeminformatiesysteem.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x1 (gegevens en bescheiden)

In artikel 4.6.x1 zijn locaties aangewezen waarvoor uitgebreid bodemonderzoek nodig is of waarvoor de locatie vrijgesteld is voor bodemonderzoek. In dit artikel wordt benoemd dat er dan andere regels gelden voor de aanlevering van bodemonderzoek als onderdeel van de melding bij graven >25m³ in grond met kwaliteit beter dan of gelijk aan de interventiewaarden. De invulling van de regels is in artikel 5.4.x2 beschreven.

Verder wordt in dit artikel geëist dat de informatie uit bodemonderzoeken wordt aangeleverd in een specifiek digitaal format zodat uitwisseling met bodeminformatiesystemen mogelijk is.

Toelichting bij artikel 5.4.x2 (voorafgaand bodemonderzoek)

Dit artikel benoemt de concrete gegevens en bescheiden die moeten worden aangeleverd als onderdeel van een melding van graven van een volume >25m³ in grond met kwaliteit die voldoet aan maximaal de interventiewaarde.

Gemeenten hebben onder voorgaande regelgeving mogelijk ook al aangepaste voorschriften vastgesteld voor de bescheiden die aangeleverd moeten worden bij een melding. Met name de eis om digitale bestanden aan te leveren.

Onderbouwing voorafgaand bodemonderzoek:

Als in artikel 4.6.x1 locaties zijn aangewezen als 'locatie uitgebreid bodemonderzoek', of 'locatie alternatief bodemonderzoek' en/of 'locatie geen bodemonderzoek' dan moet de tekst van artikel 5.4.x2 aansluiten bij de eisen aan bodemonderzoek voor dit type locaties. Lid 1 eist dat voor 'locaties uitgebreid onderzoek' minimaal een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 wordt aangeleverd bij de melding. Lid 2 eist dat voor 'locaties alternatief onderzoek' in ieder geval een onderzoek wordt opgeleverd naar de gehalten van de aangeduide stof in het benoemde dieptetraject. Lid 3 geeft een vrijstelling voor het opleveren van een bodemonderzoek voor 'locaties geen bodemonderzoek'.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x2 (voorafgaand bodemonderzoek)

Op 'locaties uitgebreid bodemonderzoek' wordt minimaal een verkennend onderzoek volgens NEN 5740 geëist als bewijsmiddel van de bodemkwaliteit. Op de 'locaties alternatief onderzoek' is mogelijk sprake van risico als gevolg van (natuurlijk) verhoogde gehalten <<stofnaam>>. De bodemkwaliteit op de locatie is daardoor niet te herleiden uit bijvoorbeeld de bodemkwaliteitskaart. In lid 2 van dit artikel wordt geëist dat voor deze locaties altijd een bodemonderzoek moet worden aangeleverd bij de melding voor graven. Ook als uit vooronderzoek geen aanwijsbare puntbronnen naar voren zijn gekomen, is een verkennend bodemonderzoek van de bodem van <<dieptetraject>> met specifiek aandacht voor <<stofnaam>> op deze locaties vereist als onderdeel van de melding bij graven in een volume >25m³.

In lid 3 worden een vrijstelling voor bodemonderzoek geregeld voor locaties die in artikel 4.6.x1 zijn aangewezen als locaties waarvoor geen bodemonderzoek nodig is. Op deze locaties is al voldoende informatie bekend over de kwaliteit van de bodem. Bij graven in een bodemvolume >25m³ en bodemkwaliteit beter of gelijk aan de interventiewaarde hoeft op deze locaties geen bodemonderzoek aangeleverd te worden als bewijs van de lokale bodemkwaliteit.

§ 5.4.1b Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde en een bodemvolume van ten hoogste 25 m³

De eisen waaraan moet worden voldaan bij graven in grond met een kwaliteit boven de interventiewaarde maar een graafvolume kleiner dan 25 m³ staan opgesomd in paragraaf 22.3.7.2 van de Bruidsschat Omgevingsplan. Deze regels zijn bedoeld voor overgangsgevallen met Wbb beschikking ernstige bodemverontreiniging en voor gebieden met diffuse verontreiniging boven de interventiewaarde. In de Bruidsschat is beschreven wat en hoe gemeld moet worden bij geplande graafactiviteiten in deze bodems.

Aanvullend daarop kan men onderstaande voorbeeldregels opnemen als maatwerk.

Gemeenten konden onder voorgaand beleid ook eigen regels stellen t.a.v. graven, zoals het gescheiden houden van de bodemlagen of de eisen voor tijdelijke opslag.

Toelichting bij artikel 5.4.x3 (Toepassingsbereik)

Dit artikel benoemt de concrete situaties waarop deze paragraaf van toepassing is. Er staat beschreven wanneer een locatie kan vallen onder de noemer 'bodemkwaliteit boven de interventiewaarde'. Deze zijn gebaseerd op de regels in de Bruidsschat (22.127). Aanvullend kunnen extra type locaties worden benoemd die onder deze noemer vallen, daarvoor zijn voorbeeldteksten opgenomen in lid 1c.

Onder voorgaand beleid was er geen aanleiding deze locaties te benoemen, omdat de provincie daarvoor meestal het bevoegd gezag vormde. Met de komst van de Omgevingswet is deze rol overgedragen aan de gemeenten. Echter niet alle locaties met bodemkwaliteit groter dan de interventiewaarden zijn als Wbb geval vastgesteld en daarom wordt in dit artikel de definitie gegeven voor locaties met bodemkwaliteit groter dan de interventiewaarde. Dit betreft een standaard tekst zoals opgenomen in de bruidsschat. Als de beschreven situaties niet van toepassing zijn kan dit artikel ook weggelaten worden.

Onderbouwing toepassingsbereik:

Het is aannemelijk dat in elke gemeente informatie beschikbaar is over locaties met gemeten gehalten boven de interventiewaarde, maar waarbij geen sprake is van een ernstig geval of diffuse verontreiniging. Daarvoor is onder de standaardregels geen mogelijkheid om eisen te stellen. Het is

voor veel gemeenten wenselijk om wel inzicht te houden in deze 'vlekken'. Als er gegraven wordt moet de veiligheid geborgd zijn, maar is ook aandacht nodig voor het voorkomen van mengen van grond van verschillende kwaliteit. Ook kan het meerwaarde hebben voor een gemeente om te weten dat een deel van de ontgraven grond is afgevoerd. Vanuit dat oogpunt is het wenselijk om in ieder geval de optie te hebben om toezicht uit te voeren tijdens de graafactiviteit.

Als in artikel 4.6.x3 locaties zijn aangewezen als 'locatie boven interventiewaarde' dan moet de tekst van artikel 5.4.x3 daarop aansluiten. Lid 1c benoemt dit type locatie als locatie waarop paragraaf 5.4.x1b van toepassing is.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x3 (toepassingsbereik)

Eerste lid

In artikel 4.6.x3 zijn locaties aangewezen waarvoor de regels van toepassing zijn zoals beschreven onder paragraaf 5.4.x1b (kleinschalig graven in bodem met kwaliteit boven de interventiewaarde). Het heeft betrekking op locaties waarbij al via besluitvorming onder de Wet bodembescherming of via het Besluit bodemkwaliteit is vastgesteld dat de bodem verontreinigd is met één of meerdere stoffen tot boven de interventiewaarde bodemkwaliteit in een omvang groter dan 25 m³. In het eerste lid is ook aangegeven op welke locaties de paragraaf daarnaast van toepassing is.

In lid 1a staat vermeld dat het gaat om locaties waarvoor voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet een beschikking als bedoeld in artikel 29 van de Wet bodembescherming is verleend, waarin is vastgesteld dat sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging zonder dat sprake is van actuele risico's voor mens, plant of dier of verspreiding van het grondwater (zogenaamde beschikking ernst en geen spoed). Hiervoor is gekozen omdat voor deze locaties via eerder onderzoek is vastgesteld dat de bodem verontreinigd is tot boven de interventiewaarde en hierover besluitvorming heeft plaatsgevonden. Locaties die op grond van de artikelen 29 en 37 van de Wet bodembescherming zijn beschikt als ernstig waarbij de sanering spoedeisend is (ernst en spoed) vallen niet onder het toepassingsbereik omdat deze locaties onder het overgangsrecht voor de Wet bodembescherming blijven vallen.

In lid 1b staat vermeld dat het gaat om locaties of gebieden waar de bodem op grond van een bodemkwaliteitskaart, vastgesteld op grond van artikel 25d, derde lid, van het Besluit bodemkwaliteit (voorheen artikel 57 van het oude Besluit bodemkwaliteit), diffuus is verontreinigd tot boven de interventiewaarde bodemkwaliteit. Voorbeelden hiervan zijn delen van de binnenstad van (grote) steden waarbij de bodem verontreinigd is met enkele metalen (bijvoorbeeld lood, koper of zink). Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet, worden bestaande bodemkwaliteitskaarten op grond van artikel 22.1, onder b, van de Omgevingswet, onderdeel van het tijdelijke deel van het omgevingsplan. Gemeenten moeten deze bodemkwaliteitskaarten omzetten naar regels in het nieuwe deel van het omgevingsplan.

In lid 1c zijn aanvullend locaties aangewezen waarvoor geldt dat de bodemkwaliteit slechter is dan de interventiewaarde.

Tweede lid

De aangewezen activiteit omvat ook het zeven van de uitkomende grond op dezelfde locatie, of het tijdelijk opslaan en het terugplaatsen na afloop van het tijdelijk uitnemen bij het tijdelijk uitnemen en terugplaatsen. Met zeven wordt veelal puin uit de grond gehaald waardoor de verdichtbaarheid en de civieltechnische toepassingsmogelijkheden worden verbeterd voordat de grond wordt teruggeplaatst of elders wordt toegepast. Dit zeven is niet gericht op kwaliteitsverbetering en wordt bij deze activiteit niet beschouwd als bewerking. Andere bewerkingen van grond vallen onder de milieubelastende activiteit grondbank of grondreinigingsbedrijf, aangewezen in Bal artikel 3.178, eerste lid, onder b.

Met het tijdelijk opslaan van de grond wordt bedoeld het opslaan van de bij het graven vrijkomende grond tijdens de activiteit, voorafgaand aan het terugplaatsen of afvoeren van de grond. Bemalen dat nodig is voor het graven valt niet onder de milieubelastende activiteit, maar is een wateractiviteit.

Derde lid

In het derde lid is aangegeven dat de milieubelastende activiteit zich niet uitstrekt tot graven in de waterbodem. Hiermee komt tot uiting dat deze activiteit zich beperkt tot de landbodem. Onder waterbodem wordt verstaan de bodem van een oppervlaktewaterlichaam waarvan het beheer van de waterkwaliteit bij het Rijk of het waterschap berust. Het graven in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam waarvan het beheer van de waterkwaliteit bij het Rijk of het waterschap berust, valt niet onder de reikwijdte van de activiteit graven in de waterbodem. Dit betekent dat de regels voor de milieubelastende activiteit graven in bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde wel gelden voor voormalige droge oevergebieden, die als term/aanduiding niet meer terugkomen onder de Omgevingswet.

Toelichting bij artikel 5.4.x4 (Gegevens en bescheiden: voor het begin van de activiteit)

Dit artikel benoemt de gegevens en bescheiden die aangeleverd moeten worden voordat men kan starten met kleinschalig graven in een locatie met bodemkwaliteit groter dan de interventiewaarde. Deze zijn gebaseerd op de regels in de Bruidsschat (22.128).

Onderbouwing gegevens en bescheiden: voor het begin van de activiteit:

Er zijn geen aanvullende eisen voorgesteld voor de Gelderse gemeenten. Er hoeft in deze situatie geen bodemonderzoek aangeleverd te worden. Men kan volstaan met het aanleveren van informatie over de locatie, startdatum en duur van de graafwerkzaamheden.

Het wordt niet zinvol geacht om voor dergelijke kleinschalige graafactiviteiten een bodemonderzoek te vragen. Het is mogelijk dat vanuit andere wetgeving alsnog een bodemonderzoek nodig is (bijv. in het kader van veilig werken onder de Arbowet).

De regels wijken niet af van de standaard regels, maar moeten als onderdeel van de bruidsschat wel een definitief plek krijgen in het Omgevingsplan.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x4 (gegevens en bescheiden: voor het begin van de activiteit)

Voordat men kan starten met kleinschalige graafactiviteit in een bodem met kwaliteit die slechter is dan de interventiewaarde moet een aantal gegevens worden aangeleverd aan bevoegd gezag. Welke gegevens moeten worden aangeleverd is in dit artikel beschreven.

Dit artikel bevat een informatieplicht. Voordat met het graven wordt begonnen, moet het bevoegd gezag worden geïnformeerd over de activiteit. Deze bepaling komt in de plaats van het voormalige artikel 28 uit de Wet bodembescherming dat stelde dat alle handelingen (dus ook kleinschalig grondverzet) die plaatsvinden in een geval van ernstige verontreiniging moeten worden gemeld

Eerste lid

De gegevens en bescheiden worden ten minste een week voor het begin van de activiteit graven aangeleverd. Met deze informatie wordt het bevoegd gezag in kennis gesteld van een aantal praktische gegevens, zodat het voor het bevoegd gezag mogelijk is om toezicht te houden. Uit de verstrekte gegevens en bescheiden moet blijken wat de begrenzing is van de locatie waar de activiteit plaats vindt, de verwachte datum van het begin van de activiteit en de duur van de activiteit.

Tweede lid

Als de verstrekte informatie over begrenzing of de verwachte datum van het begin van de activiteit wijzigt, geeft de initiatiefnemer de wijziging onverwijld door. Dit betekent dat ook als er een wijziging in die gegevens optreedt tijdens de uitvoering van de activiteit, de initiatiefnemer het bevoegd gezag opnieuw moet informeren.

Derde lid

De informatieplicht van dit artikel geldt niet als de activiteit alleen bestaat uit het tijdelijk uitnemen en weer terugplaatsen van de grond of als het graven in bodem plaatsvindt in verband met een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur. Hierbij moet gedacht worden aan het herstellen van gasleidingen en (drink)waterleidingen in geval van lekkages of het herstellen van een kabelbreuk (elektriciteit, glasvezels et cetera). Bij een dergelijke spoedreparatie is het niet redelijk en ook niet mogelijk om vooraf een bodemonderzoek uit te voeren en te voldoen aan de termijn van de informatieplicht (een week). Daarom komt in die situatie een beperkte informatieplicht achteraf in plaats van een meldingsplicht en onderzoek vooraf. <<In die situatie is er wel een regel opgenomen over het informeren van de toezichthoudende instantie, die is beschreven in artikel 5.4.x5.>>

De hoeveelheid te ontgraven grond moet proportioneel zijn voor het uitvoeren van een spoedreparatie. Op het uitvoeren van spoedreparaties is uiteraard wel de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving van toepassing. Van de initiatiefnemer wordt verwacht dat hij zich inspant om zelf te beoordelen of zijn handelen nadelige gevolgen heeft en hoe hij de gevolgen redelijkerwijs kan voorkomen of beperken. Als bijvoorbeeld bekend is – of visueel eenvoudig is vast te stellen – dat er verschil is in de kwaliteit van de grond, worden de verschillende lagen voorzichtigheidshalve gescheiden gehouden.

spoedreparatie uitvoert. <<In die situatie is er wel een regel opgenomen over het informeren van de toezichthoudende instantie, die is beschreven in artikel 5.4.x5.>>

Toelichting bij artikel 5.4.x5 (Informeren toezichthouder)

Dit artikel benoemt de gegevens en bescheiden die aangeleverd moeten worden bij een spoedreparatie in bodem met kwaliteit slechter dan de interventiewaarde. Hiervoor is in de landelijke regels geen eis opgenomen.

Onderbouwing informeren toezichthouder:

Dit is een aanvulling op de standaard regels.

Het is aannemelijk dat in elke gemeente informatie beschikbaar is over locaties met gemeten gehalten boven de interventiewaarde, maar waarbij geen sprake is van een ernstig geval of diffuse verontreiniging. In die locaties kan het wenselijk zijn om vooraf te weten dat daar gegraven gaat worden. Er kan dan toezicht worden gehouden tijdens uitvoeren van de activiteit.

De voorbeeldtekst stelt dat bij een spoedreparatie, in grond boven de interventiewaarde, de toezichthoudende instantie zo spoedig mogelijk moet worden geïnformeerd. Omdat er geen meldplicht is voor een spoedreparatie, maar deze activiteit wel kan plaatsvinden in een bodem met gehalten groter dan de interventiewaarden, is het wenselijk om hier toezicht op te kunnen houden. Met dit artikel wordt de uitvoerder verplicht de spoedreparatie zo snel mogelijk aan te kondigen.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x5 (informeren toezichthouder)

Bij een spoedreparatie is het niet mogelijk om een week vooraf een melding te doen. Er moet op dat moment gehandeld worden. Dat mag onder de standaard regels ook zonder bevoegd gezag te informeren. Met dit artikel wordt geborgd dat de toezichthouder wel geïnformeerd wordt als zo'n spoedreparatie plaatsvindt in bodem met een kwaliteit die slechter is dan de interventiewaarde. Door onzorgvuldig handelen zou dan namelijk risico kunnen ontstaan voor mens en milieu, of ongewenste opmenging van bodemlagen.

Toelichting bij artikel 5.4.x6 (tijdelijke opslag van vrijkomende grond)

Dit artikel beschrijft onder welke omstandigheden grond mag worden opgeslagen bij het graven op basis van deze paragraaf. De regels komen voort uit de regels in de Bruidsschat (22.129).

Onderbouwing tijdelijke opslag van vrijkomende grond:

Er zijn geen aanvullende eisen voorgesteld voor de Gelderse gemeenten. De regels zoals in de bruidsschat opgenomen voldoen. Deze zijn vergelijkbaar met voorgaand beleid waarbij er in de directe omgeving opslag is toegestaan voor bepaalde tijd. De zorgplicht borgt dat er moet worden gezorgd dat er geen verstuiving kan plaatsvinden en dat de grond veilig wordt opgeslagen, daarvoor hoeven geen lokale maatwerkregels opgenomen te worden.

De regels wijken niet af van de standaard regels, maar moeten als onderdeel van de bruidsschat wel een definitief plek krijgen in het Omgevingsplan.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x6 (tijdelijke opslag van vrijkomende grond)

Dit artikel staat de tijdelijke opslag van vrijkomende grond toe gedurende de looptijd van de werkzaamheden en gedurende maximaal acht weken na het beëindigen van de werkzaamheden, mits de partijen van verschillende kwaliteitsklassen gescheiden worden opgeslagen.

Tijdens of na afloop van graven kan het noodzakelijk zijn om de grond tijdelijk op te slaan, bijvoorbeeld omdat de grond tijdelijk uitgenomen wordt en na afloop van de werkzaamheden weer wordt teruggebracht in het oorspronkelijk ontgravingsprofiel of omdat de grond naar elders moet worden afgevoerd. De periode van acht weken is bedoeld om een afvoerbepaling te vinden voor de partij grond. Het is niet toegestaan om de grond langer dan acht weken na het dichten van de ontgravingsput of cunet op te slaan. Als het voornemen bestaat om de grond langer dan de toegestane periode op te slaan of de vrijgekomen grond op een andere locatie dan de ontgravingslocatie op te slaan, gelden de regels voor het opslaan van grond en baggerspecie van paragraaf 3.2.24 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Dit artikel bevat geen regels die verplichten tot maatregelen om te voorkomen dat de bodem ter plaatse van de tijdelijke opslag verontreinigd raakt, of dat emissies zich verspreiden naar de omgeving. De achtergrond hiervan is dat de opslag doorgaans een kortdurend karakter kent en plaatsvindt op de locatie van ontgraving, waardoor meestal de uitkomende grond een vergelijkbare kwaliteit heeft als de onderliggende bodem. Het nemen van bodembeschermende maatregelen als het aanbrengen van een folie is in principe niet nodig. Dit kan anders zijn als de uitgegraven grond een slechtere kwaliteit heeft, bijvoorbeeld bij de ontgraving van een spot met minerale olie verontreinigde grond. In dat geval kan van de initiatiefnemer op basis van de specifieke zorgplicht van artikel 2.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving verwacht worden dat maatregelen worden genomen ter bescherming van de onderliggende bodem, zoals het aanbrengen van een folie. Een ander voorbeeld is dat als sprake is van droge condities het noodzakelijk is dat voorkomen moet worden dat verwaaiing of verstuiving van het opgeslagen materiaal kan plaatsvinden. Dit kan gerealiseerd worden door het vochtig houden van de grond, het afdekken van het depot of door het opslaan van grond in dichte containers.

Toelichting bij artikel 5.4.x7 (gescheiden houden van grond)

Dit artikel schrijft voor dat bij deze activiteit de grond van verschillende kwaliteit gescheiden wordt behandeld bij het graven, terugplaatsen en/of afvoeren van de grond. De locaties waarop deze paragraaf van toepassing is verklaard zijn in het verleden al onderzocht of opgenomen in een bodemkwaliteitskaart. Deze informatie wordt gebruikt om te bepalen of er sprake is van grond van verschillende kwaliteitsklassen.

Onderbouwing gescheiden houden van grond:

Dit is een aanvulling op de standaard regels. Ook bij kleinschalig graven kan het wenselijk zijn om te voorkomen dat grond van verschillende kwaliteit wordt vermengd. Dit kan door artikel 5.4.x7 op te nemen. Dit artikel borgt dat grond van verschillende kwaliteitsklasse gescheiden van elkaar wordt behandeld.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x7 (gescheiden houden van grond)

Ook bij een kleinschalige graafactiviteit kan er grond van verschillende kwaliteitsklassen worden ontgraven. Dit artikel voorkomt dat grond van verschillende kwaliteit wordt vermengd, dit is een ongewenste vorm van 'wegmengen' van bodemverontreiniging. In dit artikel wordt daarom geëist dat grond van verschillende kwaliteitsklassen gescheiden van elkaar wordt ontgraven, opgeslagen, teruggeplaatst en/of afgevoerd.

Toelichting bij artikel 5.4.x8 (milieukundige begeleiding bij nazorg)

Dit artikel beschrijft onder welke omstandigheden het nodig is de graafwerkzaamheden uit te voeren onder milieukundige begeleiding. De regels komen voort uit de regels in de Bruidsschat (22.130). De regels zijn vergelijkbaar met voorgaand beleid. Onder de Wbb was milieukundige begeleiding van gevallen <25m³ niet nodig, maar wel verplicht bij werkzaamheden in een afdeklaag.

Onderbouwing milieukundige begeleiding bij nazorg:

Er zijn geen aanvullende eisen voorgesteld voor de Gelderse gemeenten. De regels zoals in de bruidsschat opgenomen voldoen. Deze zijn vergelijkbaar met voorgaand beleid waarbij milieukundige begeleiding bij kleinschalig graven niet verplicht is. Maar MKB is voor deze activiteit wel voorgeschreven als wordt gegraven in een leeflaag of andere duurzame afdeklaag. De regels wijken niet af van de standaard regels, maar moeten als onderdeel van de bruidsschat wel een definitieve plek krijgen in het Omgevingsplan.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x8 (milieukundige begeleiding bij nazorg)

Dit artikel regelt in welke situaties de activiteit onder milieukundige begeleiding moet plaatsvinden. Milieukundige begeleiding is noodzakelijk als de graafwerkzaamheden dieper reiken dan een eerder in het kader van een bodemsanering aangebrachte afdeklaag zoals bijvoorbeeld een leeflaag of andere duurzame afdeklaag. De milieukundige begeleiding moet uitgevoerd worden volgens de BRL SIKB 6000. Tijdens de milieukundige begeleiding houdt de milieukundige begeleider een logboek bij. Na afloop van de activiteit rapporteert de milieukundige begeleider in het evaluatieverslag milieukundige processturing volgens de BRL SIKB 6000.

Volgens de BRL SIKB 6000 is een continue aanwezigheid van de milieukundige doorgaans niet noodzakelijk. De milieukundige moet aanwezig zijn bij kritische werkzaamheden, dus bij die

werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van de leefomgeving. In dit geval is het moment van doorgraven en weer herstellen van de afdeklaag het kritische moment.

§ 5.4.x1c Graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde en een bodemvolume van meer dan 25 m³

In paragraaf 5.4.x1c gaat het over de activiteit van graven van een bodemvolume van meer dan 25 m³ waarbij de kwaliteit van de grond niet voldoet aan de interventiewaarde.

De regels voor deze activiteit zijn opgenomen in het Bal. Paragraaf 3.2.22 van het Bal geeft aan wat het toepassingsbereik is en paragraaf 4.120 van het Bal gaat in detail in op de eisen ten aanzien van melding, gegevensaanlevering, bodemonderzoek, gescheiden houden van grond, tijdelijke uitname en tijdelijke opslag, kwaliteitsborging en milieukundige begeleiding.

De voorgestelde voorbeeldregels hebben met name betrekking op zaken die niet of onvoldoende zijn geregeld binnen de landelijke regels met betrekking tot informatieplicht bij spoedreparatie, eisen aan bodemonderzoek en tijdelijke uitname van grond met asbest en/of mobiele verontreiniging.

Gemeenten konden onder voorgaand beleid ook eigen regels stellen t.a.v. graven, zoals het gescheiden houden van de bodemlagen of de eisen voor tijdelijke opslag.

Toelichting bij artikel 5.4.x9 (informereren toezichthouder)

Net als voor kleinschalig graven in bodem met kwaliteit slechter dan de interventiewaarde (artikel 5.4.x5) benoemt dit artikel de gegevens en bescheiden die aangeleverd moeten worden bij een spoedreparatie in bodem met kwaliteit slechter dan de interventiewaarde. Hiervoor is in de landelijke regels geen eis opgenomen.

Onderbouwing informereren toezichthouder:

Dit is een aanvulling op de standaard regels. De voorbeeldtekst stelt dat bij een spoedreparatie, in grond boven de interventiewaarde, de toezichthoudende instantie zo spoedig mogelijk moet worden geïnformeerd. Omdat er geen meldplicht is voor een spoedreparatie, maar deze wel kan plaatsvinden in een bodem met gehalten groter dan de interventiewaarden, is het wenselijk om hier toezicht op te kunnen houden. Dat kan alleen door dit artikel op te nemen, waarmee de uitvoerder wordt verplicht de spoedreparatie zo snel mogelijk aan te kondigen.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x9 (informereren toezichthouder)

Bij een spoedreparatie is het niet mogelijk om een week vooraf een melding te doen. Er moet op dat moment gehandeld worden. Dat mag onder de standaard regels ook zonder bevoegd gezag te informeren. De toezichthouder wil wel geïnformeerd worden als zo'n spoedoperatie plaatsvindt in bodem met een kwaliteit die slechter is dan de interventiewaarde. Door onzorgvuldig handelen zou dan namelijk risico kunnen ontstaan voor mens en milieu, of ongewenste opmenging van bodemlagen. Daarom wordt in dit artikel geëist dat men in die situatie de toezichthoudende instantie informeert. Deze kan dan ter plaatse meekijken of er op een correcte manier met de grond wordt omgegaan.

Toelichting bij artikel 5.4.x10 (voorafgaand bodemonderzoek)

Dit artikel benoemt de concrete gegevens en bescheiden die moeten worden aangeleverd als onderdeel van een melding van graven van een volume >25m³ in grond met kwaliteit die slechter is dan de interventiewaarde. Daarvoor zijn in artikel 4.1229 van het Bal al eisen opgenomen.

Als de gemeente in artikel 4.6.x1 locaties heeft aangewezen moeten de eisen voor het bodemonderzoek hiermee gekoppeld zijn. Er moeten dan extra eisen worden opgenomen ter aanvulling op artikel 4.1229. Daarnaast kan men in dit artikel ook regelen dat bodemonderzoek wordt aangeleverd in een digitaal format dat geschikt is voor uitwisseling met bodeminformatiesystemen.

Gemeenten hebben onder voorgaande regelgeving mogelijk ook al aangepaste voorschriften vastgesteld voor de bescheiden die aangeleverd moeten worden bij een melding. Met name de eis om digitale bestanden aan te leveren.

Onderbouwing voorafgaand bodemonderzoek:

Als in artikel 4.6.x1 locaties zijn aangewezen als 'locatie alternatief bodemonderzoek' dan moet de tekst van artikel 5.4.x10 aansluiten bij de eisen aan bodemonderzoek voor dit type locaties. Daarnaast wordt in lid 2 beschreven aan welke voorwaarde de digitale oplevering van bodemonderzoek moet voldoen. Hiermee wordt geborgd dat onderzoek wordt aangeleverd in een format dat het mogelijk maakt de gegevens in te lezen in of uit te wisselen met een bodeminformatiesysteem. Dit is een aanvulling op de landelijke regels.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x10 (voorafgaand bodemonderzoek)

Op de 'locaties alternatief onderzoek' kan voor <<stof>> sprake zijn van sterk verhoogde gehalten in de bodem. De bodemkwaliteit op de locatie is daardoor niet te herleiden uit bijvoorbeeld de bodemkwaliteitskaart. In lid 1 van dit artikel wordt geëist dat voor deze locaties altijd een bodemonderzoek moet worden aangeleverd bij graven in grond met een kwaliteit slechter dan de interventiewaarde. Er is minimaal een bodemonderzoek naar de aard en omvang van <<stofnaam>> in de bodem van <<dieptetraject>> vereist op deze locaties als onderdeel van de melding bij graven in een volume >25m³.

Lid 2 geeft aan in welk digitaal format de onderzoeken moeten worden aangeleverd. De gemeente borgt hiermee dat de aangeleverde digitale bestanden voldoen aan het juiste format om ingelezen te kunnen worden in de gemeentelijke bodeminformatiesystemen.

Toelichting bij artikel 5.4.x11 (bodem en afval: tijdelijk uitnemen van grond)

Er is in het Bal in artikel 4.1230a al opgenomen dat bij tijdelijk uitnemen van grond deze niet mag worden teruggeplaatst als deze een bewerking heeft ondergaan (anders dan zeven). Er zijn nog meer situaties denkbaar waarin het niet wenselijk is de grond terug te plaatsen na tijdelijke uitname. In dit artikel maken we regels voor bodem met asbest en/of mobiele verontreiniging.

In het voorgaande beleid was het ook al niet toegestaan om bij mobiele verontreiniging te kiezen voor tijdelijke uitname. Tijdelijke uitplaatsing van asbesthoudende grond was onder voorwaarden wel toegestaan, maar gemeenten waren vrij om daar lokaal beleid voor te maken.

Onderbouwing bodem en afval: tijdelijk uitnemen van grond:

Dit is een aanvulling op de standaard regels. De voorbeeldtekst stelt dat als de grond is verontreinigd met asbest en/of mobiele verontreinigingen deze niet wordt teruggeplaatst na tijdelijke uitname. Een aantal Gelderse gemeenten hebben een nulnorm voor asbest en vanuit die gedachte is het niet wenselijk asbesthoudende grond terug te plaatsen nadat deze is ontgraven. Daarnaast willen sommige Gelderse gemeenten ook strenger zijn bij uitname van grond met mobiele verontreiniging, daarbij sluiten ze aan bij bestaand beleid zoals dat bestond voor in werking treden van de Omgevingswet. Artikel 5.4.x11 verbiedt het terugplaatsen van grond in deze situaties.

Bij de afweging om deze voorbeeldregel al dan niet in het Omgevingsplan op te nemen is het van belang de financiële consequenties mee te wegen, naast het maatschappelijk belang en de milieukwaliteit. Afvoer van grond met mobiele verontreiniging >I is in het huidige wettelijke kader al van toepassing (BUS tijdelijke uitname geldt niet voor mobiele stoffen). Maar de keuze om grond met asbest altijd af te voeren is voor veel gemeenten nieuw beleid en kan grote gevolgen hebben voor de hoeveelheid grond die moet worden afgevoerd zodra deze regel in werking treedt. Dit zal met name leiden tot meer afvoer van grond bij werkzaamheden aan kabels en leidingen in de openbare ruimte.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x11 (bodem en afval: tijdelijk uitnemen van grond)

Het is wenselijk dat asbesthoudende grond wordt gesaneerd als er activiteit op de locatie is. Daarom is in dit artikel opgenomen dat asbesthoudende grond niet mag worden teruggebracht in de bodem na tijdelijke uitname. De grond moet worden afgevoerd.

We hanteren dezelfde regel voor grond die is verontreinigd met mobiele bodemverontreiniging. Terugplaatsen van deze grond kan leiden tot ongewenste verspreiding van de verontreiniging, dat is niet wenselijk.

§ 5.4.x2a Toepassen van bouwstoffen

Deze paragraaf beschrijft de lokale regels bij het toepassen van bouwstoffen. De regels voor deze activiteit zijn opgenomen in het Bal. Paragraaf 3.2.25 van het Bal geeft aan wat wordt verstaan onder deze activiteit en paragraaf 4.123 van het Bal gaat in detail in op de eisen ten aanzien van afbakening, gegevensaanlevering, functionaliteit, bodembeschermende maatregelen enzovoort. De voorgestelde Gelderse voorbeeldregels hebben betrekking op het instellen van een meldplicht bij toepassen van AVI bodemmassen, immobilisaten en/of metaalslakken. Onder de standaard regels is het niet nodig een melding te doen, maar de toepassing van dit type bouwstof heeft mogelijk invloed op de lokale bodemkwaliteit en daarom is het wenselijk hiervoor wel een meldplicht in te stellen. Gemeenten konden onder voorgaand beleid ook toepassing van deze bouwstoffen toestaan, afhankelijk van de kwaliteit en uitloging uit het materiaal.

Toelichting bij artikel 5.4.x12 (meldplicht toepassen AVI bodemmassen, immobilisaten, metaalslakken)

Er is in het Bal in artikel 4.1258 al opgenomen welke gegevens moeten worden aangeleverd bij toepassing van bouwstoffen. Er is in dit artikel geen meldplicht aan verbonden. Voor sommige bouwstoffen is het wenselijk wel een meldplicht op te nemen. Dat wordt in deze voorbeeldregel uitgewerkt.

Onderbouwing meldplicht toepassen AVI bodemmassen, immobilisaten, metaalslakken:

Dit is een aanvulling op de standaard regels. De voorbeeldtekst stelt dat bij toepassen van AVI bodemmassen, immobilisaten en/of metaalslakken een meldplicht geldt. De gegevens die aangeleverd moeten worden zijn hetzelfde als in artikel 4.1258, maar in aanvulling daarop wordt ook gevraagd om gegevens over de ligging en dimensionering van de functionele toepassing.

Deze bouwstoffen geven risico op uitloging van stoffen naar de bodem, om deze reden wordt geadviseerd een meldplicht in te voeren.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x12 (meldplicht toepassen AVI bodemmassen, immobilisaten, metaalslakken)

Naast het toepassen van AVI bodemmassen, immobilisaten moet ook bij het toepassen van metaalslakken altijd informatie worden aangeleverd. Deze bouwstoffen kunnen als gevolg blootstelling aan (regen)water stoffen naar de bodem uitlogen. Daardoor ontstaat er een mogelijk milieurisico. In dit artikel is opgenomen dat toepassing van deze bouwstoffen moet worden gemeld. De melding moet de juiste informatie bevatten, waarbij extra gegevens worden gevraagd over hoe de bouwstoffen worden toegepast.

§ 5.4.x2b Toepassen van grond of baggerspecie

In deze paragraaf gaat het over de regels voor het toepassen van grond en baggerspecie.

De regels voor deze activiteit zijn opgenomen in het Bal. Paragraaf 3.2.26 van het Bal geeft aan wat het toepassingsbereik is en wanneer de activiteit vergunningplichtig is en paragraaf 4.124 van het Bal gaat in detail in op de eisen ten aanzien van gegevensaanlevering, wijze van toepassen, en kwaliteitsregels.

De voorgestelde voorbeeldregels hebben met name betrekking op zaken die te maken hebben met de lokale bodemsamenstelling. Er worden andere regels gesteld voor bijmenging van bodemvreemd materiaal in grond en er worden kwaliteitseisen gesteld die beter aansluiten bij de algemene bodemkwaliteit van de regio.

Gemeenten konden onder voorgaand beleid ook eigen regels stellen t.a.v. toepassingskwaliteit voor grond en baggerspecie, dit werd voor grond geregeld in de Nota Bodembeheer.

Toelichting bij artikel 5.4.x13 (toepassingsbereik)

In artikel 4.1265 is het toepassingsbereik gedefinieerd als toepassen van grond en baggerspecie op de landbodem of de waterbodem. De lokale voorbeeldregels hebben een beperkter toepassingsbereik. Het gaat alleen om toepassing op de landbodem. Dit is ook in voorgaand beleid zo geregeld, daarin werd in de Nota Bodembeheer de regels voor toepassen op de landbodem benoemd. De gemeente was en is geen bevoegd gezag voor toepassen op de waterbodem.

Onderbouwing toepassingsbereik:

Dit is een beperking op de standaard regels. De voorbeeldregels in de navolgende artikelen zijn een verruiming van de landelijke regels, maar deze zijn alleen van toepassing op de toepassing van grond of baggerspecie op de landbodem.

Als in de Nota Bodembeheer beleid is gedefinieerd over zaken zoals percentage bijmenging in de grond of terugaanwaarden, gaan deze regels niet automatisch over naar het tijdelijk Omgevingsplan. Met onderstaande artikelen wordt dit mogelijk gemaakt. Daarvoor moet wel eerst in dit artikel het toepassingsbereik worden vastgesteld.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x13 (toepassingsbereik)

Bij het toepassen van grond en/of baggerspecie op de landbodem wordt rekening gehouden met de lokale samenstelling van de bodem. Hiervoor worden in de navolgende artikelen regels opgesteld

Toelichting bij artikel 5.4.x14 (Bodemvreemd materiaal)

Bij de toepassing van grond en baggerspecie is het wenselijk dat de samenstelling niet te sterk afwijkt van de lokale bodem. Dit geldt met name voor de bijmenging van bodemvreemd materiaal. Er worden in dit artikel percentages bodemvreemd materiaal vastgesteld die beter aansluiten bij de lokale bodemsamenstelling.

Ook in voorgaand beleid was het mogelijk afwijkende percentages bodemvreemd materiaal vast te stellen, dat werd in de Nota Bodembeheer vastgelegd. Als in de Nota Bodembeheer beleid is gedefinieerd over het percentage bijmenging, dan gaan deze regels niet automatisch over naar het tijdelijk Omgevingsplan. Met dit artikel wordt dit mogelijk gemaakt.

Onderbouwing bodemvreemd materiaal:

Dit is een beperking op de standaard regels zoals beschreven in het Bal artikel 4.1271. In de voorbeeldtekst is gekozen voor een percentage dat is afgestemd op de functieklassering van het gebied. Dit komt overeen met de regels zoals in de huidige Nota Bodembeheer opgenomen in de meeste Gelderse gemeenten. Elke gemeente is vrij om dit percentage te laten aansluiten bij de gebiedseigen percentages. Daarom zijn meerdere tekstvoorstellen beschreven voor lid 2. Het is de bedoeling de optie over te nemen die het beste aansluit bij de lokale wensen. De voorbeeldregels gaan uit van maximaal 10 gewichtsprocent in gebieden met functieklassering industrie en 5 gewichtsprocent in gebieden met functieklassering wonen en gebieden met functieklassering natuur/landbouw. Er mag in dit artikel gekozen worden voor andere percentages en gebiedsindeling als dat beter aansluit bij de lokale situatie. De voorkeur is wel om zoveel mogelijk aan te sluiten bij deze voorbeeldregels om grondverzet binnen de regio eenduidig te houden.

De percentages gelden voor steenachtig materiaal of hout. Andere bijmengingen moeten voldoen aan de landelijke regel en mogen alleen sporadisch voorkomen.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x14 (bodenvreemd materiaal)

Bij de toepassing van grond en baggerspecie is het wenselijk dat de samenstelling niet te sterk afwijkt van de lokale bodem. Dit geldt met name voor de bijmenging van bodenvreemd materiaal. Door landgebruik en begroeiing is door de tijd heen ander materiaal in de bodems opgenomen dan de materialen die van nature in de bodem voorkomen. Meestal is steenachtig materiaal (zoals baksteen op puin) of hout en plastics het type bijmenging dat in de bodem wordt aangetroffen als gevolg van menselijk handelen. Landelijk gelden hiervoor toegestane maximale percentages aan bijmenging. De percentages bijmenging zijn in de regio doorgaans veel lager dan de landelijk toegestane percentages. In dit artikel wordt een percentage vastgesteld dat beter aansluit op de lokale bodemsamenstelling. We voorkomen hiermee dat grond van buiten de gemeente mag worden toegepast als het percentage bijmenging in die grond hoger is dan de lokale bodemsamenstelling.

Toelichting bij artikel 5.4.x15 (gebiedspecifiek toetsingskader Nota bodembeheer)

Bij de toepassing van grond moet de bodemkwaliteit worden getoetst aan de kwaliteit en functie op de locatie van toepassing. Dit kan leiden tot ongewenste situaties omdat bijvoorbeeld grond niet in eigen zone mag worden hergebruikt. Bijvoorbeeld: in nieuwe bedrijfsterreinen die zijn ontwikkeld op voormalige landbouwgrond is de lokale bodemkwaliteit gelijk gesteld aan de AW. Grond mag dan alleen worden toegepast als deze voldoet aan de kwaliteitsklasse AW, terwijl toepassing van grond met kwaliteitsklasse wonen of zelfs industrie geen risico's levert op basis van de gebruiksfunctie van het gebied. Om dit soort knelpunten op te lossen is in de Nota Bodembeheer gebiedspecifiek beleid opgesteld. Dit moet in het Omgevingsplan worden opgenomen, daar is dit artikel voor bedoeld. Ook in voorgaand beleid was het mogelijk afwijkende regels te maken voor toepassing van gebiedseigen grond.

Onderbouwing gebiedspecifiek toetsingskader Nota bodembeheer:

Lokale regels voor grondverzet kunnen een verruiming op de standaardregels zijn maar ook strenger zijn dan de landelijke regels. Deze regels gelden in aanvulling op de regels in het Bal artikel 4.1272 (artikel 4.1273 van het Bal maakt het mogelijk om aanvullende regels op te nemen). In de Nota bodembeheer is beschreven voor welk grondverzet de landelijke regels van toepassing zijn en wanneer de lokale regels gelden voor grondverzet.

Er zijn twee opties beschreven in de voorbeeldregels.

De eerste optie verwijst naar de Nota bodembeheer voor een beschrijving van de lokale maximale waarden en toepassingseisen. Dit is voldoende beschrijving voor het tijdelijk Omgevingsplan. Uiteindelijk moeten de regels in het nieuwe Omgevingsplan in zijn geheel zijn opgenomen en kan de tweede optie voor lid 1 worden ingevuld met een tabel met concrete waarden voor toepassingseisen. We adviseren gemeenten om in de toelichting de bijbehorende teksten uit de Nota bodembeheer op te nemen.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x15 (gebiedspecifiek toetsingskader Nota bodembeheer)

Bij de toepassing van grond wordt normaliter getoetst aan de kwaliteit en de functieklasse van de ontvangende bodem. Op basis van de regionale bodemkwaliteitskaart zijn in delen van het beheergebied andere toepassingseisen vastgesteld. Deze toepassingseisen sluiten beter aan bij de ambities ten aanzien van stand-still op gebiedsniveau en optimaal hergebruik van grondstoffen. <<neem hier de toelichting uit de Nota bodembeheer over de gebiedspecifieke regels van grondverzet over>>.

Deze regels voorkomen onnodige afvoer van grond die op basis van de landelijke regels niet mag worden toegepast, maar wel voldoet aan de lokale bodemkwaliteit. Anderzijds wordt de ambitie ten aanzien van de verbetering van de lokale bodemkwaliteit mogelijk gemaakt met de lokale toepassingseisen die strenger zijn dan de landelijke regels.

Toelichting bij artikel 5.4.x16 (toepassen van grond op zeer bodemgevoelige locaties zoals bedoeld in Hoofdstuk 1)

Bij de toepassing van grond moet de bodemkwaliteit worden getoetst aan de kwaliteit en functie op de locatie van toepassing. Voor bodemgevoelige locaties is van belang dat de bodemkwaliteit aansluit bij het gebruik van de locatie. In hoofdstuk 1 zijn aanvullende locaties aangewezen als bodemgevoelige locatie. Deze geven met name risico voor de gebruikers van de locatie bij ongewenste blootstelling aan lood in de bodem. De lokale beleidskeuzen over gewenste maximale gehalten lood in de bodem kunnen in dit artikel worden overgenomen.

Ook in voorgaand beleid was het mogelijk afwijkende regels te maken voor toepassing van gebiedseigen grond.

Onderbouwing toepassen van grond op bodemgevoelige locaties:

Deze regel is strenger dan de landelijke regels en geldt in aanvulling op de regels in het Bal artikel 4.1272. Om te voorkomen dat grond wordt toegepast op een bodemgevoelige locatie met een kwaliteit die risico's levert voor de bodemgevoelige functie wordt in lid 1 geregeld dat deze grond moet voldoen aan de kwaliteitsklasse voor toepassing van grond op dit type locaties (zoals gedefinieerd in Hoofdstuk 1). De regels zijn overgenomen uit de Nota bodembeheer.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x16 (toepassen van grond op bodemgevoelige locaties)

Bij de toepassing van grond wordt normaliter getoetst aan de kwaliteit en de functieklasse van de ontvangende bodem. Door op bodemgevoelige locaties (zoals gedefinieerd in hoofdstuk 1) alleen toepassing van grond toe te staan die voldoet aan de kwaliteitseisen voor bodemgevoelige locaties wordt geborgd dat de lokale bodem geschikt is voor de bodemgevoelige functie.

§ 5.4.x3 Saneren van de bodem

In deze paragraaf gaat het over de regels voor de uitvoering van een sanering.

De regels voor deze activiteit zijn opgenomen in het Bal. Paragraaf 3.2.23 van het Bal bepaalt dat saneren een vorm is van milieubelastende activiteit, en paragraaf 4.121 van het Bal gaat in detail in op de eisen ten aanzien van melding, gegevensaanlevering, saneringsaanpak, en kwaliteitsregels.

De voorgestelde voorbeeldregels hebben met name betrekking op zaken die te maken hebben met de aanpak van de sanering en lokale terugsaneerwaarden.

Gemeenten konden onder voorgaand beleid ook eigen regels stellen, vaak zijn in de Nota Bodembeheer lokale terugsaneerwaarden vastgesteld.

Toelichting bij artikel 5.4.x18 (toepassingsbereik)

In artikel 4.1235 is het toepassingsbereik gedefinieerd voor saneren van de bodem. De lokale voorbeeldregels, zoals in dit Omgevingsplan benoemd, vallen onder hetzelfde toepassingsbereik.

Onderbouwing toepassingsbereik:

Als lokaal beleid is gedefinieerd bodemsanering, gaan deze regels niet automatisch over naar het tijdelijk Omgevingsplan. Met onderstaande artikelen wordt dit mogelijk gemaakt. Daarvoor moet wel eerst in dit artikel het toepassingsbereik worden vastgesteld.

Toelichting bij artikel 5.4.x19 (melding: gegevens en bescheiden)

Bij de sanering van de bodem moet de bodemkwaliteit worden aangetoond met bodemonderzoek. Voor de verwerking van de onderzoeksgegevens wordt in dit artikel geëist dat de informatie in een digitaal format wordt aangeleverd dat geschikt is voor uitwisseling met bodeminformatiesystemen. Ook in voorgaand beleid was het mogelijk voorwaarden te stellen aan de aanlevering van gegevens.

Onderbouwing melding: gegevens en bescheiden:

Deze regel geldt in aanvulling op de regels in het Bal artikel 4.1236, 4.1237 en 4.1238. Het artikel beschrijft aan welke voorwaarden de digitale oplevering van bodemonderzoek moet voldoen. Hiermee wordt geborgd dat onderzoek wordt aangeleverd in een format dat het mogelijk maakt de gegevens in te lezen in of uit te wisselen met een bodeminformatiesysteem. Dit is een aanvulling op de landelijke regels.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x19 (melding: gegevens en bescheiden)

Bij sanering van de bodem moet bodemonderzoek worden aangeleverd. Het bodemonderzoek moet in een voorgeschreven digitaal format worden aangeleverd. Verwerking van het onderzoek in het bodeminformatiesysteem is hiermee mogelijk.

Toelichting bij artikel 5.4.x20 (saneringsaanpak: aanbrengen duurzaam aaneengesloten verhardingslaag)

Bij de sanering van de bodem kan gekozen worden uit twee saneringsaanpakken. Als wordt gekozen voor de aanpak van het aanbrengen van een duurzaam aaneengesloten verhardingslaag kunnen in het lokaal beleid nog aanvullende eisen worden gesteld aan het toegestane materiaal voor deze verhardingslaag.

Ook in voorgaand beleid was het mogelijk voorwaarden te stellen aan de duurzame afdeklaag, deze moest geschikt zijn voor de functie.

Onderbouwing saneringsaanpak: aanbrengen duurzaam aaneengesloten verhardingslaag:

Deze regel geldt in aanvulling op de regels in het Bal artikel 4.1241 lid 4. Men kan ervoor kiezen de toegestane type materialen voor de afdeklaag te beperken ten opzichte van de landelijke regels (groene variant) óf om de regels te verruimen ten opzichte van de landelijke regels (oranje variant). Bij verruiming wordt bijvoorbeeld ook halfopen verharding toegestaan.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x20 (saneringsaanpak: aanbrengen duurzaam aaneengesloten verhardingslaag)

Bij sanering van de bodem kan men kiezen voor een saneringsaanpak waarbij de verontreiniging wordt afgedekt met een afdeklaag van verharding. Hiermee worden de risico's voor blootstelling weggenomen. We vinden het belangrijk dat hierbij gewerkt wordt met materialen die doelmatig toegepast kunnen worden, en de bodem voldoende afdichten tegen infiltratie van regenwater, daarom is in dit artikel voorgeschreven welke materialen mogen worden gebruikt bij het aanbrengen van de verhardingslaag als saneringsvariant.

In sommige situaties is de afdeklaag bedoeld als maatregel om blootstelling aan de bodem door gebruikers van de locatie te voorkomen, en niet om verspreiding of vervluchtiging van de verontreiniging te voorkomen. In die situatie mag ook waterdoorlatend materiaal worden toegepast voor de afdeklaag.

Toelichting bij artikel 5.4.x21 (saneringsaanpak: aanbrengen laag grond of baggerspecie)

Bij de sanering van de bodem kan gekozen worden uit twee saneringsaanpakken. Als wordt gekozen voor de aanpak van het aanbrengen van een leeflaag in de vorm van een laag grond of baggerspecie moet deze volgens het landelijk beleid minimaal 1 meter dik zijn en voldoen aan de kwaliteitseisen van het Bal artikel 4.1272. Er kunnen in het lokaal beleid nog afwijkende eisen worden gesteld aan deze leeflaag. In dit artikel wordt het mogelijk gemaakt afwijkende dikte toe te staan en wordt geëist dat het percentage bodemvreemd materiaal past binnen de lokale bodemopbouw. Ook in voorgaand beleid was het mogelijk voorwaarden te stellen aan de leeflaag.

Onderbouwing saneringsaanpak: aanbrengen laag grond of baggerspecie:

Deze regel geldt in aanvulling op de regels in het Bal artikel 4.1241 lid 3. Men kan ervoor kiezen de minimale dikte van de leeflaag aan te passen aan het type bodemgebruik. Bij bodemgebruik waar sprake is van veel bebouwing en weinig groen kan een minder dikke leeflaag ook afdoende zijn. De waarden in de tabel zijn bedoeld als voorstel voor een uniforme leeflaagdikte binnen de Gelders gemeenten. U kunt kiezen één of meer dikten van toepassing te verklaren in dit artikel. Het is niet wenselijk om andere dikten aan te houden.

In lid twee wordt geborgd dat de eisen voor bijmenging van bodemvreemd materiaal hetzelfde zijn als die voor toepassing van grond. U hoeft dit lid alleen op te nemen als u in artikel 5.4.x14 afwijkende eisen hebt gesteld aan het percentage bodemvreemd materiaal. In lid 2 wordt gezorgd dat de hoeveelheid bodemvreemd materiaal in de leeflaag niet te sterk afwijkt van de normale percentages binnen het gebied.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x21 (saneringsaanpak: aanbrengen laag grond of baggerspecie)

Bij sanering van de bodem kan men kiezen voor een saneringsaanpak waarbij de verontreiniging wordt afgedekt met een leeflaag die bestaat uit grond of baggerspecie. Hiermee worden de risico's voor blootstelling weggenomen.

De dikte van deze leeflaag moet passen bij de blootstellingsrisico's die op basis van de gebruiksfunctie te verwachten zijn. In gebieden waar minder direct contact met de bodem is, hoeft de leeflaag niet zo dik te zijn. Daarom wordt in dit artikel op basis van het bodemgebruik voorgeschreven hoe dik de leeflaag moet zijn voor deze saneringsvariant.

In lid 2 wordt ook geborgd dat de grond in de leeflaag een vergelijkbare samenstelling heeft ten opzichte van de lokale bodems. De eisen ten aanzien van het percentage bodemvreemd materiaal

(zoals ook vastgesteld voor toepassen van grond en baggerspecie in artikel 5.4.x14) zijn op de leeflaag van toepassing.

Toelichting bij artikel 5.4.x23 (terugsaneerwaarde)

Dit artikel benoemt de waarde van de bodemkwaliteit waaraan moet worden voldaan bij saneren. In artikel 4.1242 van het Bal staat dat bij verwijderen van verontreiniging als saneringsaanpak de bodem wordt verwijderd totdat de verontreinigende stof niet meer voorkomt in een concentratie hoger dan de waarde van de bodemfunctieklasse. De gemeente mag in plaats hiervan ook een andere terugsaneerwaarde vaststellen.

Onder voorgaande wet- en regelgeving mochten al afwijkende terugsaneerwaarden worden vastgesteld, daarbij kon bijvoorbeeld worden aangesloten op de zonekwaliteit uit de bodemkwaliteitskaart. Vaak werd dit in de Nota Bodembeheer toegelicht.

Onderbouwing terugsaneerwaarden:

De getoonde tabel in artikel 5.4.x23 geeft een aantal invulvelden voor lokale terugsaneerwaarden. Deze zijn onderverdeeld op basis van bodemfunctieklasse, dit is de standaard terugsaneerwaarde die geldt onder de regels van het Bal. Als de gemeente deze standaard regel volgt hoeft dit artikel niet opgenomen te worden in het Omgevingsplan. Alleen als afgeweken wordt is dit artikel nodig. Alleen de velden waarvoor afwijkende terugsaneerwaarden gelden worden in de tabel opgenomen. Het is mogelijk om een lokale terugsaneerwaarde te kiezen die strenger of minder streng is. De logische gedachte daarbij is om af te wijken van de bodemfunctieklasse en de terugsaneerwaarden aan te laten sluiten bij de lokale bodemkwaliteit of de gewenste bodemkwaliteit. Daarvoor zijn de volgende combinaties uitgewerkt:

LET OP: Voor lood gelden de terugsaneerwaarden zoals opgenomen in artikel 5.3.x2 lid 4.

Functieklasse = Bodemkwaliteitsklasse

Als de lokale bodemkwaliteit vergelijkbaar is met de functieklasse is het logisch om de landelijke regels aan te houden en de terugsaneerwaarden gelijk te stellen met de functieklasse. Dan is het niet nodig in dit artikel eisen op te nemen.

Het is echter denkbaar dat in de lokale bodem 1 of 2 stoffen een minder goede kwaliteit hebben, maar dat de zone als geheel toch mag worden ingedeeld in de betreffende kwaliteitsklasse (bijv. twee stoffen zijn licht verhoogd t.o.v. de norm voor klasse wonen, dan wordt de zone toch ingedeeld als klasse wonen). In dat geval kan het beter uitlegbaar zijn als voor de terugsaneerwaarden ook lichte verhogingen van die stoffen worden toegestaan, die zijn namelijk in lijn met de lokale bodemkwaliteit. Grondverzet zou in dat geval ook toegestaan zijn, het is tegenstrijdig om dan strenger te zijn bij saneren. In een verruiming van de standaard normen voor de functieklasse toetsen we de terugsaneerwaarde dan aan de zonekwaliteit (tenzij deze lager is dan de kwaliteitsklasse van de zone). De zonekwaliteit is gedefinieerd in de bodemkwaliteitskaart en bijbehorende Nota bodembeheer. Vaak wordt hier een statistisch kentel voor gekozen, zoals de P80 waarde of het gemiddelde gehalte van de bodemkwaliteitszone.

Een voorbeeld: We saneren in een zone met functieklasse Wonen, waarbij de diffuse bodemkwaliteit van de zone ook voldoet aan zonekwaliteit klasse Wonen, maar waar de gehalten zink verhoogd zijn t.o.v. de norm voor Wonen. Dan geldt voor zink: terugsaneerwaarde = P80 van de zone (mits deze hoger is dan de waarde in klasse Wonen), en voor de overige stoffen geldt: terugsaneerwaarde = klasse Wonen.

Functieklasse < Bodemkwaliteitsklasse

Als de lokale bodemkwaliteit slechter is dan de functieklasse is het mogelijk om de terugsaneerwaarde hierop te laten aansluiten. De landelijke werkwijze zou in dit geval leiden tot een verbetering van de lokale bodemkwaliteit t.o.v. de kwaliteit van de zone, maar dat is niet altijd een lokale ambitie. Daarom zijn twee varianten voorgesteld als maatwerk, waarbij in beide varianten sprake is van een verruiming van de standaard regels:

Variant 1: aansluiten bij de kwaliteitsklasse. De terugsaneerwaarde wordt dan gelijkgesteld aan de kwaliteitsklasse van de zone in plaats van aan de functieklasse.

Een voorbeeld: We saneren in een zone met functieklasse Wonen, waarbij de diffuse bodemkwaliteit van de zone voldoet aan klasse Industrie. Dan geldt voor de terugsaneerwaarde = klasse Industrie.

Variant 2: aansluiten bij de berekende zonekwaliteit. We gebruiken dan de zonekwaliteit als de terugsaneerwaarde in plaats van de standaard norm voor de kwaliteitsklasse. Als de zonekwaliteit van een stof in de zone lager is dan de norm voor de kwaliteitsklasse, kiezen we ervoor dan de kwaliteitsklasse als terugsaneerwaarde te gebruiken.

Een voorbeeld: We saneren in een zone met functieklasse Wonen, waarbij de diffuse bodemkwaliteit van de zone voldoet aan klasse Industrie. Dan geldt voor de terugsaneerwaarde = P80 van de zone, en voor de stoffen waarbij P80 in de zone lager is dan de norm voor Wonen is de terugsaneerwaarde = klasse Wonen.

Functieklasse > Bodemkwaliteitsklasse

Als de lokale bodemkwaliteit beter is dan de functieklasse is het mogelijk om de terugsaneerwaarde hierop te laten aansluiten. Daarmee zijn de lokale terugsaneerwaarden dan strenger dan het landelijk beleid. Met deze aanpak borg je dat ook bij de sanering van lokale verontreiniging de uiteindelijke kwaliteit aansluit bij de diffuse kwaliteit van het gebied. Daarvoor zijn twee varianten voorgesteld als maatwerk:

Variant 1: aansluiten bij de kwaliteitsklasse. De terugsaneerwaarde wordt dan gelijkgesteld aan de kwaliteitsklasse van de zone in plaats van aan de functieklasse.

Een voorbeeld: We saneren in een zone met functieklasse Wonen, waarbij de diffuse bodemkwaliteit van de zone voldoet aan zonekwaliteit klasse Landbouw/natuur. Dan geldt voor de terugsaneerwaarde = klasse Landbouw/natuur.

Variant 2: aansluiten bij de berekende zonekwaliteit. We gebruiken dan de (P80) zonekwaliteit als de terugsaneerwaarde. Als de P80 van een stof in de zone lager is dan de norm voor landbouw/natuur, dan gebruiken we de norm en niet de P80 van die stof.

Een voorbeeld: We saneren in een zone met functieklasse Wonen, waarbij de diffuse bodemkwaliteit van de zone voldoet aan zonekwaliteit klasse Landbouw/natuur. Dan geldt voor de terugsaneerwaarde = P80 van de zone, en voor de stoffen waarbij P80 in de zone lager is dan de norm voor Landbouw/natuur is de terugsaneerwaarde = klasse landbouw/natuur.

Niet-robuuste aanpak

Gemeente Arnhem hanteert nog een extra normstelling die afhankelijk is van het type ruimtelijke ontwikkeling: de zogenaamde niet-robuuste ontwikkelingen. Hierbij gaat het om ontwikkelingen zoals kleine uitbreidingen op bestaande bebouwde locaties. Dat zijn vaak natuurlijke momenten om een bestaande puntverontreiniging aan te pakken omdat er mogelijk nieuwe risico's ontstaan door de ontwikkeling op de locatie. De gemeente vindt het dan echter niet logisch om daarbij te toetsen aan de interventiewaarden maar hanteert dan de MTR humaan grenswaarden als waarde om te beoordelen of sanering noodzakelijk is (zie artikel xxx). De doelstelling is om risico's weg te nemen die ontstaan als gevolg van de geplande uitbreiding/verandering. De gemeente kiest er daarom voor bij niet-robuuste ontwikkelingen de MTR humaan als terugsaneerwaarde te definiëren.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x23 (terugsaneerwaarde)

Bij een saneringsaanpak op basis van verwijderen van de verontreiniging moet volgens de landelijke regels worden ontgraven tot de functieklassering. Dit kan in de praktijk leiden tot tegenstrijdig beleid. Bijvoorbeeld: als in een gebied diffuus verhoogde gehalten van een stof voorkomen kan de bodemkwaliteit slechter zijn dan de aangewezen functieklassering. Als geen sprake is van risico wordt dan wel vaak gebiedspecifiek beleid opgesteld dat grondverzet toestaat. Op basis van de landelijke regels zou bij sanering echter wel een strengere kwaliteitseisen gelden omdat moet worden ontgraven tot de functieklassering. In dit artikel wordt voorgeschreven dat in plaats daarvan wordt aangesloten bij de lokale bodemkwaliteit. De gebieden waar deze lokale terugsaneerwaarden van toepassing zijn en de normstelling van de terugsaneerwaarden staan genoemd in de tabel.

§ 5.4.4 Activiteiten op een locatie met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico

Onder het regime van de Wbb zijn voor locaties beschikkingen afgegeven die vaststellen dat er wel sprake is van ernstige verontreiniging maar geen risico bij het huidige gebruik (ernstig, niet spoedeisende bodemverontreiniging). Op het moment dat er op deze locaties activiteiten worden uitgevoerd ontstaan mogelijk alsnog risico's voor mens en milieu. In dit artikel wordt geborgd dat in die situatie voldoende maatregelen worden getroffen om risico te voorkomen. Deze paragraaf is rechtstreeks overgenomen uit de Bruidsschat artikelen 22.131 en 22.132.

Toelichting bij artikel 5.4.x25 (Toepassingsbereik)

Onderbouwing Toepassingsbereik:

Deze maatregel is ongewijzigd overgenomen uit de Bruidsschat artikel 22.131.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x25 (Toepassingsbereik)

Deze paragraaf is van toepassing op locaties waarvoor voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet een beschikking als bedoeld in artikel 29 van de Wet bodembescherming is verleend, waarin is vastgesteld dat het huidige dan wel voorgenomen gebruik van de bodem of de mogelijke verspreiding van de verontreiniging niet leidt tot zodanige risico's voor mens, plant of dier dat spoedige sanering noodzakelijk is.

Toelichting bij artikel 5.4.x26 (Bodem: mitigerende maatregelen)

Onderbouwing Bodem: mitigerende maatregelen:

Deze maatregel is ongewijzigd overgenomen uit de Bruidsschat artikel 22.132.

Toelichting beleidsregel bij artikel 5.4.x26 (Bodem: mitigerende maatregelen)

Degene die op de locatie, bedoeld in artikel 5.4.x26, een activiteit verricht, neemt in het belang van bescherming van de bodem maatregelen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verlangd om verdere verontreiniging van de bodem te voorkomen of te beperken, of – als en voor zover dat redelijkerwijs mogelijk is als onderdeel van een activiteit die wordt verricht – ongedaan te maken. Zie verder hierna over de mogelijkheden en beperkingen van dit artikel. Er geldt een licht beschermingsregime voor deze bekende verontreinigde locaties in afwachting van sanering, net als onder de Wet bodembescherming.

Dit artikel heeft betrekking op zogenoemde niet-spoed locaties, zoals deze waren beschikt als saneringsgeval op grond van de Wet bodembescherming. In de toelichting bij de Aanvullingswet

bodem is aangegeven dat de beschikking niet-spoed als zodanig bij inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt. Er is overgangsrecht geregeld voor onder meer gebruiksbepalingen op grond van artikel 37, vierde lid, van de Wet bodembescherming (artikelen 3.1 en 3.2 Aanvullingswet bodem).

Voor de spoedlocaties is overgangsrecht opgenomen in de Aanvullingswet bodem (artikel 3.1), zodat daarvoor de bestaande regels bij of krachtens de Wet bodembescherming blijven gelden. Locaties met een verontreiniging boven de interventiewaarde die onder de Wet bodembescherming waren aangemerkt als niet-spoed worden in het nieuwe stelsel, net als onder de Wet bodembescherming, gesaneerd op een natuurlijk moment, meestal bij bouwen. Het Besluit kwaliteit leefomgeving, het Besluit activiteiten leefomgeving en dit omgevingsplan regelen dat saneren een voorwaarde is voor het bouwen en de saneringsaanpak. De milieubelastende activiteit graven regelt hoe om te gaan met graven in verontreiniging boven de interventiewaarde. Bij deze activiteiten is een maatwerkregel of maatwerkvoorschrift mogelijk bijvoorbeeld als een bronaanpak aan de orde is die om een specifieke saneringsaanpak vraagt.

Artikel 5.4.x26 heeft een tweeledig doel. Ten eerste om de in het verleden beschikte locaties, die niet onder overgangsrecht vallen, kenbaar te houden onder de Omgevingswet en het instrumentarium van de Omgevingswet te kunnen toepassen. Ten tweede om een (licht) beschermingsregime van toepassing te laten zijn op deze locaties, aangezien het gaat om niet eerder gesaneerde locaties waar nog bodemverontreiniging aanwezig is.

Ten behoeve van het eerste doel (kenbaarheid) is het mogelijk om met een maatwerkvoorschrift een individuele locatie te koppelen aan deze algemene regel in dit omgevingsplan, wat het voor de huidige of toekomstige eigenaar beter inzichtelijk maakt. Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn maatwerkvoorschriften namelijk (nog) niet zichtbaar in DSO met de zogenoemde 'klik op de kaart'. Het inzien van de (voormalige) registratie van de niet-spoed beschikkingen in het Kadaster blijft nodig om het volledige beeld te hebben van de exacte locaties (gekoppeld aan kadastrale percelen) waar dit artikel op van toepassing is.

Voor wat betreft het tweede doel (beschermen in afwachting van sanering) geldt dat het mogelijk is om het lichte basisregime dat geldt op deze locaties te concretiseren, verder aan te vullen of toe te spitsen op de individuele locatie. Dat kan door middel van een maatwerkvoorschrift, dat voor een initiatiefnemer voldoende concreet maakt welke actie het bevoegd gezag verwacht. Bij de activiteiten bouwen, saneren of graven voorziet de Omgevingswet al in die mogelijkheid, daarom heeft dit artikel vooral betekenis als sprake is van een andere activiteit dan bouwen, saneren of graven. Ook kan dit basisregime een aangrijpingspunt bieden voor een individueel maatwerkvoorschrift om in sommige situaties van een initiatiefnemer te verlangen dat die als onderdeel van een voorgenomen activiteit van de gelegenheid gebruik maakt om aanwezige verontreiniging van de bodem te verwijderen of mitigerende maatregelen te treffen. Gelet op die inkadering is voornamelijk bedoeld op situaties waarin de extra moeite en kosten van het beperken of verwijderen van verontreiniging niet onevenredig belastend zijn voor de initiatiefnemer. Dit basisregime is zodanig ingekaderd dat er geen sprake is van een zelfstandige saneringsplicht.

Onder verontreiniging van de bodem wordt ook verstaan de verontreiniging van het grondwater, maar aangezien grondwaterkwaliteit primair tot de taken en bevoegdheden van de provincie ligt het

voor de hand dat het vooral gaat om de vaste bodem en eventuele bronnen van verontreiniging die zich verspreiden naar het grondwater.

Hoofdstuk 6 Beheer en onderhoud

Dit hoofdstuk biedt de mogelijkheid om verplichtingen te stellen aan beheer, een gedoogplicht of instandhoudingsplicht. Voor bodem is dit de plek om de nazorg na saneren te reguleren.

Afdeling 6.1 Onderhoud en instandhoudingsverplichtingen

Deze afdeling gaat in op aanvullende regels ten aanzien van onderhoud en instandhouding van maatregelen die onderdeel zijn van een sanering.

§ 6.x.x Nazorg na saneren van de bodem

Deze paragraaf geeft aan aanvulling op de inhoud van Artikel 5.89n uit het Besluit kwaliteit leefomgeving en artikel 22.126 uit de Bruidsschat. Deze artikelen beschrijven de regels instandhouding van de afdeklaag of een tijdelijke beschermingsmaatregel die als onderdeel van de sanering is aangebracht. De bedoeling is dat in het Omgevingsplan nadere invulling wordt gegeven aan de wijze waarop deze maatregelen moeten worden onderhouden of vervangen en binnen welke termijn dat moet gebeuren. Daar is paragraaf 6.x.x. voor bedoeld.

In het vorige beleidskader kon dit als voorschrift bij een beschikking op de saneringsevaluatie worden opgenomen.

Toelichting bij Artikel 6.x.x1 (Toepassingsbereik)

In Artikel 6.x.x2 worden aanvullende regels gesteld aan nazorg. Daarvoor is het nodig om in artikel 6.x.x.1 eerst te beschrijven in welke situaties deze regels van toepassing zijn.

Toelichting bij Artikel 6.x.x2 (Nazorg na afloop van saneren van de bodem)

Dit artikel beschrijft de verplichtingen die gelden om de maatregelen die in het kader van een sanering worden genomen in stand te houden en te onderhouden of vervangen.

Onderbouwing Nazorg na afloop van saneren van de bodem:

Als een sanering is uitgevoerd en onderdeel daarvan bestaat uit het aanbrengen van een afdeklaag of andere tijdelijke beschermingsmaatregelen, is het van belang dat deze ook goed onderhouden worden. Dit artikel wijst aan wie verantwoordelijk is om te zorgen dat de maatregel zodanig onderhouden wordt dat de bescherming die daarmee wordt beoogd ook effectief is. Op deze manier wordt geborgd dat er niet opnieuw risico's kunnen ontstaan doordat de afdeklaag is versleten of bijv. door een nieuwe eigenaar wordt verwijderd.

Toelichting beleidsregel bij artikel 6.x.x2 (Nazorg na afloop van saneren van de bodem)

Deze artikelen regelen dat de eigenaar, erfpachter of gebruiker van een locatie, waarvoor op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving, het omgevingsplan, een omgevingsvergunning of een maatwerkvoorschrift (of voorheen onder het Besluit uniforme saneringen) een deklaag of isolatielaag is aangebracht alle maatregelen moet nemen om deze deklaag of isolatielaag in stand te houden, te onderhouden of te vervangen. Dit is een voortzetting van artikel 39e Wet bodembescherming.

Door een bedoelde of onbedoelde handeling kan het resultaat van deze bodemsanering ongedaan gemaakt worden, waardoor bij het dagelijkse gebruik van de locatie blootstelling en contactmogelijkheden met de verontreinigde bodem kunnen ontstaan. De maatregelen kunnen bestaan uit het herstellen van de afdeklaag als deze bijvoorbeeld door werkzaamheden op de locatie

beschadigd is geraakt of een te geringe dikte heeft gekregen. Daarom geldt artikel 6.x.x2 zowel voor eigenaar, erfpachter als gebruiker (zoals een huurder).

Ook onder de Omgevingswet is het gewenst dat leeflagen in stand worden gehouden of dat gebruiksbeperkingen in acht worden genomen.

Als een bodemsanering is uitgevoerd door het aanbrengen van een afdeklaag (een leeflaag van schone grond of een duurzaam aaneengesloten verhardingslaag) om blootstelling te voorkomen, dan is het voor de bescherming van de gezondheid van belang dat die afdeklaag in stand blijft. Het gaat in dit artikel om een afdeklaag, die is aangebracht als onderdeel van een sanering zoals bedoeld in paragraaf 4.121 van het Besluit activiteiten leefomgeving, een omgevingsplan, een omgevingsvergunning of op basis van een maatwerkvoorschrift.

In het tweede lid is geregeld dat tijdelijke beschermingsmaatregelen die zijn genomen als gevolg van een toevalsvondst moeten eveneens in stand worden gehouden. Het zijn maatregelen die de bron van verontreiniging niet wegnemen, maar de blootstellingsroute (blijven) blokkeren. Hiervoor geldt hetzelfde als bij het eerste lid. Deze regel is gelijkwaardig aan de tijdelijke beveiligingsmaatregelen bij zeer ernstige verontreiniging (artikel 37, vierde lid, van de Wet bodembescherming).

Annex 1 – Werkgroep Omgevingsplan bodemregels

De werkgroep bestaat uit de volgende deelnemers;

Naam	Organisatie	Rol
Trudy van den Berg	OD Veluwe & IJssel	Deskundige bodem
Peter Bouter	Gemeente Arnhem	Deskundige bodem
Sjaak Broekman	Gemeente Nijmegen	Deskundige bodem
Lise Heijmans	Gemeente Zaltbommel	Deskundige bodem
Gerd de Kruif		Procesbegeleider
Margreet Lips	OD Rivierenland	Jurist, Deskundige bodem
Pascal Lunshof	OD Noord Veluwe	Deskundige bodem
Ingeborg van Oorschot	DoorGrond advies	Tekstschrijver Toelichting
Carla Otten	OD Regio Arnhem	Deskundige bodem
Robert van Rijsewijk	OD Regio Arnhem	Deskundige toezicht en handhaving bodem
Saskia Theuns	Gemeente Rheden	Deskundige bodem
Kristel Jansen Willemsen	OD Achterhoek	Deskundige bodem